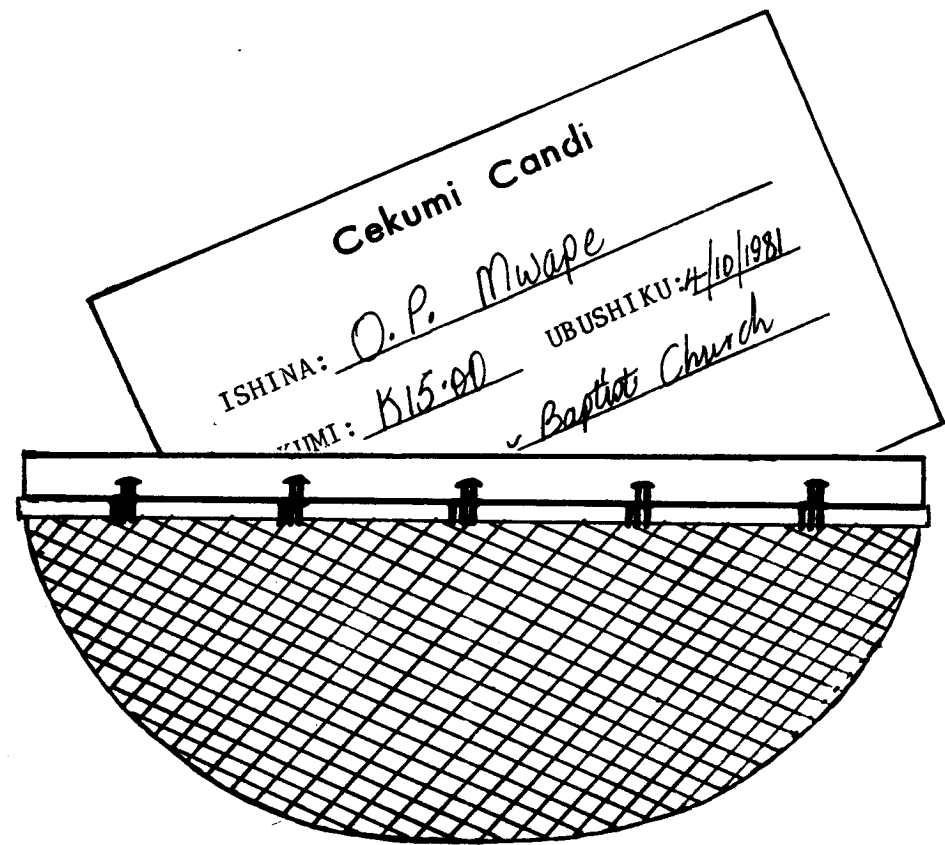

File 1981 3102

IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA

"STUDIES IN BIBLICAL STEWARDSHIP" (CHIBEMBA)
PUBLISHED BY THE BAPTIST PUBLISHING HOUSE
P.O. BOX 31995
LUSAKA, ZAMBIA

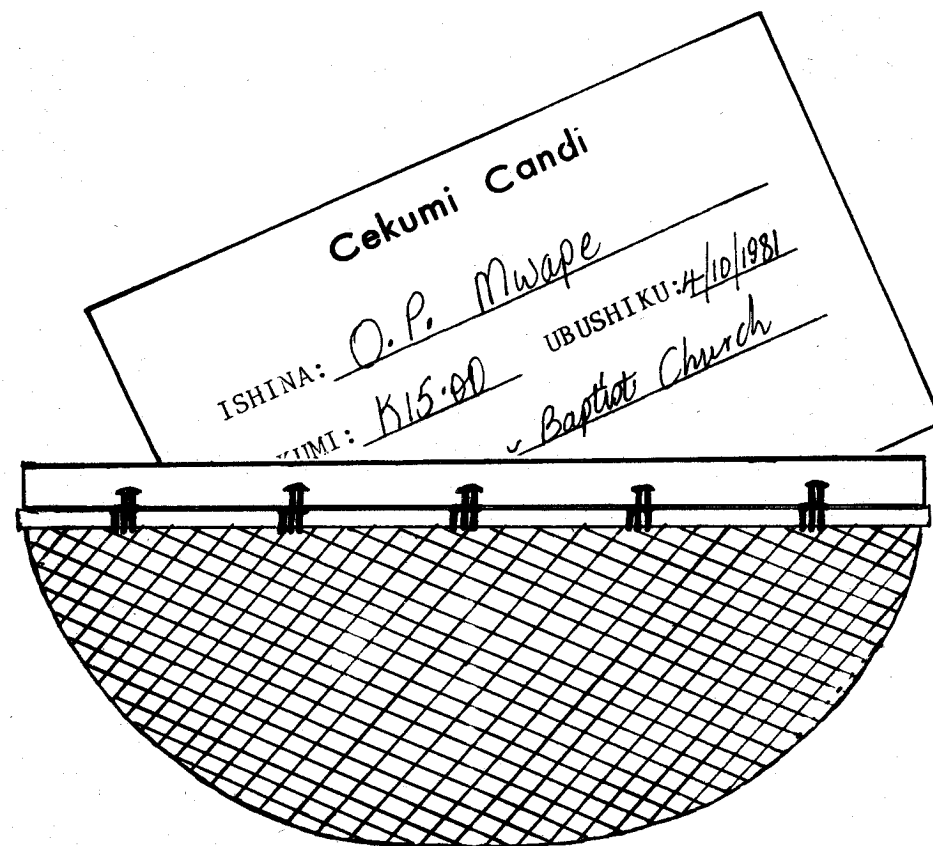
JERRY A. HUBBARD

Apo fipokelele ndalama ukufuma kufilonganganino fimbi, ifi filonganino kuti fyaba na bukangalila ubwa cishinka. Imilimo yonse ilingile ukuteyanishiwa mukuti fileafwilishako ubutumikishi bwa filonganino finono. Lelo, cilingile ukubomfye ndalama cipokelela bwino bwino. Kabili cilingile ukupituluka mu fintu cibomfye ndalama muli cila mwaka. Cifwile ukwishibo kutila inshita pakupita, eileta ukupilibula kwa fintu ifingi muli fyonse ifyo icilonganino cingacita.

Kabili kwaba no bwafya muli iyi nshila. Ubwafya bwa ntanshi bwakutula "maka kuti yalengo muntu ukuba uwatemwe fya calo. Pantu ubutungulushi limo limo bufwaye nshila shakumono kutila tabuseshiwepo. Limbi nalyo bumona kwati e mpela ya fyonse. Bafika pa nshita ilyo batontonkanya ukutula tabafwile ukulabombele filonganino, lelo ifilonganino efifwile ukulababombela. Muli Luka 12:48, Yesu atile, "Umuntu onse uwapelwe fingi, bakafwayako ifingi, no wabikilweko ifingi, bakafwayako ifyacilamo." Nakufilonganino fine nifi fine.

Ifilonganino fyaba no mulimo wakubomfya bwino indalama, na bantu fyakwata muli bukangalila bwa cine. Ngefyo Lesa apele palo kuli onse ubomfya bukangalila bwa cine, ali nokupele palo ku cilonganino nangu ifilonganino ifilanga bukangalila bwa cine mukuleto lulumbi na mukubombela Lesa ukupitila muli Yesu Kristu.

IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA

JERRY A. HUBBARD

**"STUDIES IN BIBLICAL STEWARDSHIP"
(CHIBEMBA)**

FIRST PUBLISHED
OCTOBER 1, 1981

BY THE
BAPTIST PUBLISHING HOUSE
P.O. BOX 31995
LUSAKA, ZAMBIA

abena Kristu balongana eilange fyo baba mu mipashi yabo. Ifilonganino ifyatemwa Shikulu filasunga bwino bwino icikulwa ico bamutashishamo. Ifilonganino fimbi nafyo kuti fyabiko musonko uo filingile ukulipila ku buteko pa cifulo ico bakulapo icikulwa ico bapepamo. Kabili amenshi na malaiti yene yalingile ukulipililwa. Konvenshoni wabo nao wine ulingile ukwafwilishiwa mu ndalama pakuti abombe bwino.

Kwabako na fimbi ifyo icilonganino cingafunda pa mulandu wa bukangalila. Pakuti cilonganino cishibe bwino bwino ifyo cibomfyendalama cila mwaka, cilingile ukuteyanye cipepala icingalembwapo ifyo indalama shikabomfiwa muli uyo mwaka. Pakumone ci, cila membala akatemwa ukwafwa icilonganino cakwe. Bakeshiba ukuti ifyo bapela fileafwilishako abantu bambi ukwishiba Kristu.

BUKANGALILA BWA MU FILONGANINO FIMBI

Ifilonganino ifyaba na bukangalila bwa kubombela pamo fikalabombela pamo na bantu bamu filonganino fimbi. Muli Imilimo ya Batumwa 6:8,13,16, na muli 2 Abena Korinti 8 - 9 emwaba amashiwi ayengalonolola fintu ifi filonganino fingabomba. Ifi filonganino fyabe fingi pakuti ficefyeko umulimo wakusabankanye cebo ca kwa Lesa uwingacitwa ku cilonganino cimo pa myaka iyingi nganshi.

Kwaba ifisuma mukuba nefilonganino ifyalekana lekana ifingi. (1) Filafwailishako ukubombe milimo iyo icilonganino cimo-teti cibombe. (2) Impiya nga shacepa, ifi filonganino kuti fyasalo mulimo uwacindamisha untu fingabalilapo ukubomba.

batetekela Yehoba. Amasambililo ayo icilongano cingapela ku bantu ba ciko kuti yaba pa mulandu wa fintu cili nokubomfye ndalama sha ciko nangu cilinokubomba muli cila mwaka. Ku ntanshi, kuti catendeka ukumona fintu calebomba. Muli iyi nshila emo cila membala e ngeshibila bwino bwino ifyo ubupe bwakwe bubomba, kabili ne fyo engakoseleshiwa mukwafwili-shako icilonganino cakwe.

Kabili, icilonganino kuti cilefunda bantu baciko pafyo cingasabankanye Mbila ya kwa Kristu mu ncende shimbi isha pano isonde. Ukupele fya bupe pakuti icilonganino cileyafwili-shako pa lwa ciko, te cisuma. Lesa teti atemwe ukumone cilonganino icifilwo kucita fintu Kristu acilaile muli Mateo 28:18-20 pa mulandu wa kubile Landwe Lisuma ku fyalo fimbi.

Kabili amasambililo ya pali bukangalila mu cilonganino yali nokukoselesha bonse ukwishiba ififwaikwa ukubombwa mu mpiya shaciko. Uku, e kutendeka nangu e mpela ya kutwala bukangalila pa ntanshi mu cilonganino fimbi. Ici, caba ica cindama. Nge fyo cali pa nshita ya mu Cipingo Cipy, ne lelo line umubomfi alingile ukulipilwa pa mulimo wakwe. Cila cilonganino icakuta kashimika (Pastor) ukuti alecitungulula, cilingile ukumufoleshe ndalama shakuti alelilamo. Icilonganino, cilingile ukwishiba indalama ishili nokubomfiwa ku nse ya ciko. Kutu cashita ututabo twakupela bantu ilyo ba membala baleya baletandalila abashilapokelela Kristu. Limbi nalyo kuti cashita ba Baibele abo cingapela kuli ba membala bonse ukuti balebomfya. Kabili kufwile ukuba indalama shakuwamishako icikulwa cintu bapepelamo. Ilingi line, imimonekele ya cikulwa muntu

"IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA."

ISAMBILILO

IBULA

1. IFYO "KANGALILA" "NABUKANGALILA" BUPILIBULA.....4
2. ULUBEMBU LULONAUULA UKUTEYANYA KWA KWA LESA PA LWAKUBA KANGALILA.....8
3. UKUTEYANYA KWA KWA LESA PAFYO BUKANGALILA BUNGAKOSELESHIWA NANGU BWINGAKULWA CIPYA CIPYA.....14

IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA

4. UKUFUNDA KWA MU CIPINGO CA KALE.....21
5. UKUFUNDA KWA MU CIPINGO CIPYA.....27
6. IFYOTWAKWATA.....33
7. IMBILA NSUMA.....37

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA WA CITETEKELO

8. UKUPELA UBUPE KULI LESA.....45
9. UKUPELA ICEKUMI KULI LESA.....50
10. UKUPELA ICEKUMI.....58
11. UMWINA KRISTU NOKUPELA ICEKUMI.....66
12. UMWINA KRISTU PANO NGA KANGALILA....71
13. ICILONGANINO PAMO NGA KANGALILA.....78

**ISHIWI LYA NTANSHI PALI ILI SAMBILILLO LYA
"IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA."**

Pakulemba ici citabo, ninjesha na maka ukumilondolwela bwino bwino ifyo "bukangalila" bupilibula ne milimo intu bungabomfiwamo. No mulandu uulengele ukuti 'ncite ica musango yu wakutila nalefwaisha sana sana ukuti myafwilisheko ukwishibisha ifya pa masambililo ya muli Baibele pa lwa muli bukangalila, nokumilengo kuti mube abakabilo kumfwila 'mashiwi ya kwa Yesu Kristu. Lyena pakuba ne cumfwila muli wene, mukaba abapala Kristu mu mibele yenu yonse mu bumi bwenu pano isonde. Ndesubilo kuti mukaba abaishibisha pa lwa kuba bakangalila, kabili uku kwishibisha kukesha moneka mu fintu mukalacita. Caba ici-suma ukwishiba fimo fimo pa lwakuba ba kangalila ukulingana nefyo Baibele yalanda. Kabili caliwanisha ukubomfya ifyo mwasambilila pa lwa kuba bakangalila, mu myeo yenu.

Nalimo tamwakapwishe ukusambilile sambililo ilyo muli nokulabelenga pantu inshita nateyanya yaba inono. Ndemona kuti cawama nga mwaesha ukutwalililo kubelenga cila isambililo ukutendeka apo mwapelele pa muku wa kulekelesha. Ninjesha ukutantika aya masambililo bwino bwino ukuti yabe ayaikatana. E ico, pakusambilila mulingile ukutendeko kubelenga palya pene apo mwapelele ilyo mwalekelesheko.

Icabubili ndefwayo kuti mwebeko ukuti pamo nga bali mwibumba limo mwilaesha ukutendeka sambililo limbi ilyo mulesambilila muli limbi kabili, pantu lyena mukasango bwafya pakwishiba ifyo lilelandapo, ukucila nga

Kristu aba ne nsambu shakwishiba fintu imilimo ya cilonganino yenda. Kabili ilyo mwina Kristu alefwayo kuti epushe pa fyasalwa ukucitwa mu cilonganino, aba ne nsambu ukwipusha. Icilonganino icingakuta umuntu wa musango yu ukuti "ni ntala misoka" ninshi caba icilwele ku mupashi.

(2) Ba membala baba ne nsambu shakumfwa amashiwi ya mu cilonganino. Ba membala wa mu cilonganino baba na maka yakufwayo kwishiba ifyateyanishiwo kucitwa mu cilonganino, na fyonse te fya bantu fye banono, lelo fya bena Kristu bonse. Intungulushi shilingile ukulondolola bwino bwino ifilefwaikwa ukwishibwa, kabili shilingile ukucingililako ishi nsambu sha ba membala.

(3) Insambu sha ba membala ishakukulilako. Cila mwina Kristu aba ne nsambu sha kusubilo kuti icilonganino cikamwafwilishako ukukulilako ku mupashi. Icilonganino naco cine cilafwayo kuti umuntu waciko akulileko mu mweo wakwe uwa bwina Kristu. Kutu akulilako muli bukangalila bwakwe, mu bwikalo bwakwe na mukupela kwa bupe kuli Yehoba. E ico, ifi fyonse ngatafitike, ninshi icilonganino na cifilwa ukubombo mulimo untu capelwa ku bena Kristu baciko.

IFYO BUKANGALILA BWA CILONGANINO UBWATEYANISHIWA BWINO BWINO BWABA

Bukangalila bwa cilonganino kuti bwafwayo kubombe milimo iyacila na pa ndalama isho icilonganino cilomba pee na pee. Kwaba umulimo wakufunda bena Kristu ifyo balingile ukulapela ifya bupe kuli Lesa. Aba mucilonganino balingile ukupele fya bupe pakuti balange ifyo

Icilonganino icilekelesho kutila bena Kristu banono fye e bengeshiba ifilecitika, cikakwata mafya. Kuti capose nshita pakuti aya mafya yamoneke, lelo abena Kristu teti batwalilile ukuteke mitima pa mulandu wa musango yu. Ukusokolola ificitika mu cilonganino teti kuleshe fye amafya. Lelo kuti kwalenga bena Kristu ukuti batemwe ifyo balemona mu cilonganino, babe abaiposa mu milimo ya cilonganino, kabili nokupele myeo yabo kuli Yesu.

(7) Ifunde lya pa mulandu wakuba ne nsambu sha bumembala wa cilonganino. Icilonganino icifwayo kuti cikulileko, cilingile ukwishibo kutila ba membala wa ciko baba ne nsambu sha bumembala wa cilonganino. Kuliko imembu ishingi isho ifilonganino fingacita kuli ba membala. Ifilonganino ifinono kuti fyatontnkanya ukuti teti ficite nangu fimo pantu tafyaba na bantu abengi. "Ubukulu bwa cilonganino nangu ubunono tafyaba nangu cimo ku kwafwilishako ubufwayo bwa bena Kristu, nokubombela Lesa." Kabili kwaba no lubembu lwa kufwailisho kutila icilonganino cilepokelela fye ubwafwilisho ukufuma ku fyalo fimbi. Ukucitefi pakuti musange ififwaikwa cilabushiku cisuma, lelo tacafwilisha ukuti abena Kristu basanguka aba bupe kuli Lesa. Abantu ba mu filonganino teti bakoseleshiwe nge ntungulushi shabo shilabakoselesha fye ukulomba ubwafwilisho ukufuma ku fyalo fimbi. Ukucitefi, e kulekelesho mulimo wakufunda bena Kristu pali bukangalila bwa cine.

Insambu isho abena Kristu baba nasho shaba ishingi, lelo shimo pali shi, ni shi:

(1) Baba ne nsambu shakwipusha ifyo balingile ukwishiba bwino bwino. Cila mwina

mukalebomfya ili 'sambililo muli ba munyinane abasambilila amasambililo ya pa mulungu (Sunday School). Mulingile mwaesha na maka ukusambilila bwino bwino pa fya muli bukangalila.

Kabili ndefwayo kulomba cila muntu muli imwe ukuti aleisa ku kusambilila pa numa yaku-belenga kabela ifyo muli nokusambililapo. E calenga, cila muntu muli imwe abe ne citabo icakwe fye eka. Kabili amalembo ayo mwakulasanga pa mulu we sambililo yalingile ukubele-ngwa pantu e shinte lye sambililo line. Pakuti mwishibisha ifyo mulesambilila, imwe bonse mulingile ukwishibisha ifyo mulefwayo kuti musambilile.

Pakulekelesha, ndeti ni mbomfya ifitabo fisano na fimbi pakuti nsange ifyakutwafwili-shako muli ici cisambililo. Icitabo ca ntanshi ni Baibele. E mo nafumya amalembo ya cila cisambililo. Yambi nao ni aya:

- (1) Resource unlimited - by William Hendrix.
- (2) Living the Responsible Life - by Cecil Ray
- (3) Good Shepherd - by J.E. Dillard.
- (4) The church - and its Ministry of Stewardship - Baptist General Convention - Texas

Jerry Hubbard
Baptist Mission

ISAMBILILO 1

IFYO "KANGALILA" "NABUKANGALILA" BUPILIBULA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Ukutendeka 15:1-7
24:1-67, 1 Imilandu 28:1, Mateo
20:1-16, Luka 16:1-13

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: 1 Abena Korinti 4:2

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ilyo tulande lyanshi na banensu limo limo tulomfwa amashiwi ayapya antu tatwaishiba ifyo yapilibula. Limbi nalyo, tulomfwa amashiwi yambi ukwabulo kumfwa umoyalola. Nalimo ifilangililo pali ifi fintu mashiwi ya "kangalila" na "Bukangalila." Na limo ilyo mwali mu cilonganino, shimapepo alilandilepo pali aya mashiwi lelo, tamwaishibe fintu yapilibula.

Muli 'li sambililo lya lelo, mwalaumfwa fintu aya mashiwi yapilibula. Nga mwaishiba fintu yapilibula, lyena muli nokwishiba fintu amalembo yambi yalelandapo muli ici citabo. Kabili muli nokwishiba fintu umulimo wenu waba pamo nga bena Kristu kabili nga "Kangalila."

KANGALILA E KUTILA SHANI?

Mu nshita ya pakale, "Kangalila e walesunga inkumba (ba kapoli) ukulingana na matontonkanyo ya bantu bali no mweo pali ilya nshita. Lelo abasambilila bwino bwino ifyo ilishiwi lipilibula, batila, "Kangalila e umo uusunga icikulwa icikalamba nangu ama ofeshi, napamo ing'anda iyakulwa mwi bala lya mulimi." E ico, kangalila aleba uwacindikwa kuli onse. Icifulo cakwe calefwayo kuti asangwe na malango, ukucenjela kabili ne citetekelo kuli abo abamwingishe ncito. E calenga, ifwe ukuti tutile Kangalila ali no mulimo wakumona pa

(3) Ifunde lyakuba uwacetekelwa: Ukutungululo mweo wa cine ukwabulo kubepo befi efyo mwina Kristu afwile ukuba. Abena Kristu ba mu cilonganino balingile ukwishiba ifyo imilimo ya cilonganino yenda. Intungulushi shilingile ukubalondolwela bwino bwino. Bonse balingilo kwishiba fintu indalama shabo shibomba. Lyena ninshi bonse bakalabombela ca pamo muli fyonse ififwaikwa mu cilonganino.

(4) Ifunde lyakuba membala nangu icipande ca cilonganino: Ukuba uwa mu cilonganino nangu membala caba ne milimo iilingile ukucitwa. Ukubombela ca pamo ekufwaikwa ukucila ukubomba muli umo umo. Pantu umwina Kristu aba icipande ca milimo ya cilonganino ca kwa Lesa. E ico, cila muntu uwaba membala wa cilonganino alingile ukuba uwatetekelwa, kabili umupe kuli Lesa.

(5) Ifunde lya kuba intungulushi: Ilifunde lilanda ukuti cila mwina Kristu limbi kuti aisa 'ba intungulushi ya cilonganino. Kwaba ubupusano ubukalamba nganshi pakuba intungulushi, kabili nokusalwa ukuti umo abe ntungulushi. Ici cifulo cipelwa ku muntu. Intungulushi e umo uusala ifyo abantu bakwe balingilo kucita, kabili alabalanga nokumono kuti bacita icilefwaikwa.

(6) Ifunde lyakuba uushifisa fishinka: Imilimo ya mu cilonganino ya bonse ababamo. Umwina Kristu aba ne nsambu shakwishiba ificitika mu cilonganino. E ico, ukutontonkanya ukutula abena Kristu ba mu cilonganino tabafwile ukwishiba ifilecitika mu cilonganino cabo, kuti caleta ubwafya nokufulunganye mili-mo ya bena Kristu mu cilonganino.

nangu shibe ishinono nelyo ishingiri. Lelo abane nsambu shakwafwilishako icilonganino ukuticisale nshila yakubomfeshamo indalama shintucikwata, ukulingana na bukangalila bwa cine ubo Yehoba afwaya.

IFYO BUKANGALILA BWA CINE BULINGILE UKUKONKA

(1) Ifunde lya cumfwila: Ili funde litila abantu balasubila ukucita fye ifyo intungulushi shabo shisosa kuli bena. Nge ntungulushi shabeba ukubomba akamulimo akanono, lyena bakacite fyo fine. Intungulushi shifwile ukwishiba ubupusano ubuli mukucite co muntu afwaikwa ukucita, na mukucite cintu pantu fye na bamwebo kuti acite. Abantungwa teti bapatikishiwe ukucite fyo bashifwaya. Lelo abena Kristu bacita ifyo Imbila Nsuma ifwaya ukutibacite. Amafunde yalapatikisha, lelo umwina Kristu acita ico afwaya pakuti alange ifyo atemwa Kristu. Icilonganino cilingile ukulanga bena Kristu ubusuma bwa kubombela Lesa mukupele fya bupe. Ukupela ba membala amafunde ayo bengakonka ilyo balebombo mulimo wa kwa Lesa, e cingabafwilishako kubomba bwino bwino. Pantu lyena epakubebukisha ku fyo Lesa afwaya kuli bena.

(2) Ifunde lyakubombela pamo: Ili funde litila abena Kristu kuti baiposa mukubombe milimo iilingene na maka yabo. Nge cilonganino cafwayo kutila bena Kristu baipose mu mulimo wakupele fyabupe ku cilonganino, lyena bonse balingile ukwafwilishako icilonganino ukusale milimo intu indalama sha cilonganino shingabomfiwamo. Intungulushi isha mano kuti shaishiba fintu abena Kristu ba mu cilonganino bengafwilishako icilonganino ukuti cikulileko.

fyuma fya muntu umbi.

Ilyo tubelenga pali bakangalila muli Baibele (pamo nga Eliesere muli Ukutendeka 15:1-7, Arsa - 1 Ishamfumu 16:9, na pa milumbe ya kwa Yesu muli Mateo 20:8-16, na muli Luka 16:1-13), ishiwi lya "Kangalila" lipilibula "umubomfi." Ici cifulo - nge fyo nalanda pa ntanshi, cali ica cindama.

Ngatwateko mutima ilyo tulesambilila, tuli nokusango kuti kangalila ali no mulimo wakusunge fyuma fya muntu umbi. Lelo ifi fipe tafyali fya kwa kangalila. Kanshi fyonse ifyali nokucitikwa kuli ifi fipe, kangalila e wali nokupelwo mulandu.

Kangalila umwina Kristu e umo u o Lesa apususha ukupitila muli Yesu Kristu, kabili u o Yehoba apela umulimo wakusunga ifipe nangu ifyo Yehoba atupela pano isonde.

NGA NOMBA "BUKANGALILA BUPILIBULA NSHI?

Apo nomba mwasambilila ifyo ishiwi lya "kangalila" lipilibula, muli nokusambilila ifyo "bukangalila" bwaba. Bukangalila e shinte lya mafundisho ya muli Baibele. Umuntu umo alanda ukuti muli Baibele mwaba fye amasambililo yane - Lesa, Ulubembu, Ipusukilo pamo pene na Bukangalila. Nga nomba ili shiwi lyalola mwi?

Yehoba eupelo bumi ku muntu onse, ubuntu, amaka, inshita, umulimo pamo pene ne fyuma. Kabili palifi epo Yehoba afwailo kuti umuntu abe nokulondolola pafyo asunga ilyo fyaonaika. Ubu bwikatano ubwaba pakati ka kwa Lesa no muntu e bukangalila bwine. E mulimo uwapelwa ku muntu uwakusunga bwino ifyo Lesa amupela. Lelo umwine fipe fine fi ni Yehoba. Fyapelwa

ku muntu ukuti alefisunga nokufibomfya bwino bwino pakuti atwale ubufumu bwa kwa Lesa pa ntanshi, kabili alelumbanishishapo Kabumba wakwe. Natwishiba nokushininkisha ukuti ici ca cine pantu natumfwa ukuti umulimo wa kwa kangalila wakusunga ifyuma ifyo muntu umbi amupela. Nefi fintu filingilwe ukusungwa bwino bwino ukulingana nokuteyanya no bufwayo bwa mwine wa fipe.

Ifintu tulumbwile ukuti e fyapelwa ku muntu, e fyo Yehoba amupela pakuti alange umuntu ifyo amutetekela. Lelo fyaba ifya kwa Lesa. Ukusunge fipe fya kwa Lesa e bukangali la buntu Baibele itufunda. E ico, umuntu afwile afilama ukukonka mukuteyanya na mu bufwayo bwa kwa Lesa pakuti atwale umulimo wa kwa Shikulu pa ntanshi. Ukulingana na mafundisho ya muli Baibele, tuli nokusambilila ifintu fimo fimo ifyaba ngefi:-

- (1) Pamo nga bakangalila ababa abena Kristu, tulingile ukwishiba ukuti Yehoba Lesa e Kabumba kabili e mwine wa fyonse. Ifyabapo fyakwe pantu (a) e Kabumba wafiko (Ukutendeka 1:1, Yohane 1:3), (b) E usungwa ifibumbwa fyonse ca pamo (Abena Kolose 1:16-17). (c) Eupela ifintu fyonse (1 Imilandu 29:11-14).
- (2) Pamo nga bakangalila ba muli Kristu, tufwile ukulabomfya ifyo Yehoba atupela pantu e fyo afibumbile - ukuti tukalefibomfya (Ukutendeka 1:28, Imilimo ya Batumwa 17:25, Yakobo 1:17, Amalango 8:18). Ukufuma ku muntu umo ukuya na kuli bambi abashala, kuti twatila twaba ne fintu fimo fimo muli lino isonde. Kabili pakati kesu na Lesa, kuti twalomba icili conse kuli Lesa.

Icipingo Cipya cilanga icilonganino nge cikope ce bumba lya bena Kristu abapusushiwa. palici, epasangwa insansa mukupela kwa mwina Kristu indalama shakwe ku cilonganino cakwe mukusakamana. Ilyo umwina Kristu ukuli nikangalila alinamaka pafintu fyonse fya mweo wakwe, kuli Lesa takwata insambu shakuselelamo muli aya maka ukwabulo kuba mwisenge lya batetekela muli Kristu.

Ilyo mwina Kristu ailunda ku cilonganino, alaba no mulimo wa kwakanyako imilimo intu akwata nangu ukupelwako imilimo yakubomba mukwafwilishako icilonganino. Kuti apele nshita yakwe, amatalanta nangu indalama shintu akwata ku milimo ya cilonganino. Takwaba kusala, umwaice, umulumendo, umukashana nangu umukote, bonse balingile ukubombela ca pamo. Ukubombela ca pamo ekwingalengo kuti batwale amasambililo yabo, imipepele yabo, imilimo, na fimbi ifyashala pa ntanshi mu calo cabo nangu mwi sonde lyonse.

Pantu atemwisha Kristu, umwina Kristu alafwaisho kubombela Kristu mukupela nshita yakwe ku milimo ya kwa Lesa, alapele ndalama shakwe, pamo pene na matalanta ku cilonganino.

Pakuti icilonganino cibe na bukangalila bwa cine, cifwile ukukwata ba membala abali bakangalila wa cine. Baibele ifwayo kuti ba membala wa cilonganino babe abapela kuli Lesa muli bukangalila bwabo. Kabili bufwayo mwina Kristu onse ukwishiba fintu engabomfya ulupiya lwakwe bwino bwino, pakuti abe 'ntungulushi ya babiye. Umupe kuli Kristu alabika 'mano mukumona fintu indalama isho apela shibomba. Ici, tacilolele mukuti, cila mwina Kristu alondolole ifyo abomfye ndalama shakwe isho apela

ISAMBILILO 13

AMALEMBO YAKUBELENGA: 1 Abena Korinti 16:1-2,
2 Abena Korinti 8:1-14,24; 9:1-15;
Abena Filipi 4:10-18; Imilimo ya
Batumwa 4:32-37.

. ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Malaki 3:10; 2- Abena
Korinti 9:6-7

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ndesubila, nomba namwishibo kuti cila mwina Kristu aba kangalila. Kabili alingile ukuba kangalila uwa citetekelo nangu uwabule citetekelo. Lelo nangu cibe fi, aba kangalila. Teti akane pali ci cena. Ifilonganino nafyo fine fyaba bakangalila. Nafyo fine fifwile ukuba ifya citetekelo nangu ifishaba ne cite-tekelo muli bukangalila. Bukangalila bwa mu cilonganino ebumona pa musango untu impiya sha cilonganino shibomfiwamo kuli bamembala abamo-na pa cipao. Ngefyo Lesa akesapingulo muntu pa fintu alebomfye ndalama shakwe, nefilonga-nino fine nafyo fikesa londolola pafyo fibo-mfye mpiya sha kwa Kristu.

IFYO BAIBELE IFUNDA ICILONGANINO PA MULANDU WA-
WAKUPELE FYA BUPE:

(3) Pamo nga bakangalila abena Kristu, tuli-
ngile ukulange milimo ya bukangalila
buntu Yehoba atupela. Tufwile twasunga
ifipe fya kwa Lesa ukukonka fintu afwaya.
Kuti twalanga icumfwila kuli Yehoba uku-
pitila mukucite fintu ifilanga ukutemwa
kuntu twakwata muli wene - Kalenga wa
fyonse ifyabapo. Muli iyi nshila emo
tukabela abapele myeo yabo mukutwalo
bufumu bwa kwa Shikulu ku ncende shonse
isha panc isonde.

(4) Apo fye twaba bakangalila abena Kristu, tukesalondolola kuli Lesa pa fintu tubo-
mfya ifyo atupela (Abena Roma 14:10-12,
1 Abena Korinti 3:13, 2 Abena Korinti
5:10, Ukusokolola 20:11-13).

Pa bushiku bwa bupingulo, umwina
Kristu akesa lubulula kuli Lesa, epela.
Nga ca kutila alebomfya ifipe fya kwa
Yehoba mu mutende ninshi takwakabe ifyo
akalatina ukufuma kuli Shikulu wakwe
(Mateo 25:21). Lelo nga ali uwamisula
kukukonka ifyo Yehoba amwebele ukulacita,
lyena akatina nganshi pakwiminina ku
cinso ca kwa Lesa (Mateo 25:26-30)..

UKULEKELESHA: Muli ilisambililo, namusambilila-
mo ifintu fibili nangu amashiwi ayacindamisha
yabili pa lwa mwina Kristu. Naya mashiwi ya
pali "Kangalila" na "Bukangalila." Kuti
twatila kangalila e uyo uwapelwo mulimo waku-
sunga bwino ifyo Lesa amushiila. Uyu mulimo wa
kwafwilishako mukutwalo bufumu bwa kwa Lesa
ku ntanshi pali cino calo.

ISAMBILILO 2

ULUBEMBU LULONAUULA UKUTEYANYA KWA KWA LESA PA
LWAKUBA KANGALILA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Ukutendeka 1:25-31,
Ukutendeka 2:15,17, Ukutendeka
3:1-24, Yakobo 2:14-17

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Amalumbo 24:1

ISHIWI LYA NTANSHI:

Fyonse ifyo Yehoba abumbile nokupelo muntu ukuti alefisunga nokufibomfya fyalengele ifyabulungami. "Nafiwama." Yehoba apele umuntu amaka yakubomfya fyonse ifyo alengele pano isonde pakuti filepwisha ukukabila kwa muntu mu bumi bwakwe (Ukutendeka 1:29). Ico muntu aleshawe ukubomfya, cali umuti wakwishibisha ifisuma ne fibi (Ukutendeka 2:17). Ici, e co Yehoba ashasuminishe.

Ilyo abantu basalile ukulya nangu ukubomfya ico Yehoba asongole, elyo ishamo lyabapone (Ukutendeka 3:1-7). Ukusala kwa muntu ukuti acite ico Lesa ashamusuminisha e lubembu. Pantu calelango kutila umuntu akene ukubela Yehoba icumfwila, kabili aicitile pamo nga ka lesa kanono. E lyo nomba icali "naciwama" caishile 'ba "icibi" pantu umuntu acitile ifyo Lesa ashamusuminishe - atile "nomba candi."

Ne lelo line ishamo lyaba pakati kesu ukutulanga ukuti twaba abapelwo mulandu kubupingulo bwa kwa Yehoba, pantu na nomba line tulanda pa fipe fya kwa Yehoba atuti, "nomba fyesu."

kuti fyabalufyanya nokubatwala ukutali nganshi ukufuma kufyo Lesa abateyanishisha.

Ica butatu, ubupina bulafulunganya bena Kristu abengi ukuti bafilwe ukumona ukwabe fyuma ifingi, ifya mweo wa muyayaya. Abengi muli ili bumba balando kutila "Kanshi nga nali ne ndalama ishingini nga nashitile cakuti na cakuti." "Nga nali na cikantwa, nga nali uwansansa ukufika nemfwa yandi." Yesu alipele ukusoka ukushaikulila ku basambi bakwe ilyo abebele ukuti ifyuma fya pano isonde filabola, filaba ne ndalabwa, filalikwa ku bubenshi, kabili filebwa ku mpupu nangu ukupya no mulilo. Eco abebele ukuti balekabile fyuma fya ku mulu kuli Lesa ifishilikwa ku bubenshi, ifishipya, ifishikota, kabili ifyo umupupu nelyo umo ashingeba.

Umwina Kristu ufole ndalama shinono nangu umu cushi pamo pene no wa fyuma balingile ukulimbwa mu milimo na mu fintu Yesu abateyanishisha mu calo muntu baba. Balingile ukufwaishe fyuma fya mweo wa muyayaya ukucile fyuma fya muli lino isonde, ifili nokupita. Muli Luka 12:15, Yesu atile, "Umweo wa muntu tawaba mukufula kwa fyuma fintu akwata."

UKULEKELESHA:

Umulimo wa mwina Kristu onse kubomfya ifyo mwasambilila pa mulandu wakupele muli bukangalila wa mweo wenu. Ifyo akalacita efikalangisha ukuipela aipela kuli Yesu Kristu. Nga aba uwatemwisha Kristu, akalapele ifya bupe nge lambo kuli Lesa, nangu afole indalama ishinono. Lelo ngatatemwa Kristu, takapele lambo nangu panono kuli Lesa wakwe.

Ilyo mupela kuli Lesa, bushe mukonka ifyo

Kwabako abena Kristu abengi abafole ndalama ishinono kabili abatontonkanya ukutila tabalingile ukupele lambo lya cekumi icikalamba kuli Lesa. Batila, "apo Lesa aishiba fintu impiya mfolo shaba ishinono, teti asakamane nangu nshilepela kantu kuli wene. Lelo nangu umwina Kristu afole mpiya ishingini nangu ishinono, ilyo Shikulu akabwela bonse tukesa londolola kuli wene pa fyo twalebomfye ndalama shintu tufola. Pantu cila muntu afwile ukupele lambo lya cekumi kuli Lesa.

Ngefyo ukuba ne fyuma ifingi kuleta amafya pakwafwilishako Imbila Nsuma ukuti iye pa ntanshi, nokukana 'ba ne fyuma ifingi kuleta amafya mukwafwilishako ukutwale cebo ca kwa Shikulu pa ntanshi. Ubupina buba ngo bwesho ku muntu uufwayo kupele cekumi kuli Lesa. E cilenga ukuti abena Kristu abengi abafole ndalama shinono batontonkanya ukuti tabafwile kupele ca bupe. Nangu akane ukuba ne fyuma ifingi, umwina Kristu kuti asanguka ngo musha ku lunkumbwa lwa kutontonkanya ukukwate fintu ifyo ababiye baba nafyo. E cingalengo kuti nao wine abe ngo muntu wa fyuma uukana ukuti Kristu aletungululo mweo wakwe.

Ubwafya nabumbi ubo ubupina buleta kukana sala imilimo nangu ifintu ifilingile ukuba ifya cindamisha mu mweo wa muntu. Pamo ngo mwina Kristu uwa fyuma ifingi uulumba ukute-mwisha Kristu, no mupina wine kuti aleimbenshila yonse ukuti alitemwa Kristu ukwabulo kuti imilimo yakwe ibombe umulimo nangu fye panono. Kutu atemwishe fyuma pamo nge fyo umubusu engatemwa. Aba babili balingile ukushibuka nokwishibo kutila ukufilwa ukubika umulimo wa kwa Yesu pa ntanshi ya myeo yabo,

Nomba natumone pafyo ulubembu lonaula ukuteyanya kwa kwa Lesa pa lwakuba kangalila ku fibumbwa fyakwe.

ULUBEMBU E LULETA IFIMFULUNGANYA MU CIFULO CA MUTENDE

Pa kubumba ifyaba pano isonde pamo pene ne sonde line, Lesa ateyenye ukuti umuntu akalesansamuka pakubomfya ifyo Yehoba amupele, ukupitila mukuleta umucinshi no lulumbi kuli Shikulu wakwe. E ico, ilyo muntu asalile ukuti apilibule ukuteyanya kwa kwa Lesa, ali pamo ngowaimwene ukuba na maka ya kucimfya Yehoba muli fyonse ifyo Yehoba alengele noku-mona ukutila "fyawama." Lesa abumbilo muntu ukuti akabe kangalila wa fyonse ifyo Yehoba alengele. Umuntu abumbilwe mucipasho ca kwa Lesa, lelo talengelwe ukuba ka lesa kanono. Umuntu ali nokuba fye kangalila wa filengwa fya kwa Lesa. Lelo ulubembu lwaishile cito muntu ukuti abe kangalila uwa mampulu.

Na limo kuti twaumfwa bwino bwino ifyo ifi fimfulunganya fyaba ukufuma apo ulubembu lwaishile onaula ukuteyanya kwa kwa Lesa, ukupitila mu kufwaishe 'fyo ishiwi lya "file-ngwa" lyali ilyo muntu ali talabembuka elyo na pa numa yakubembuka kwakwe.

ILYO MUNTU ALI UMULUNGAMI

1. Umuntu ali mwisenge lya bulungami na Lesa.
2. Umuntu alesansamukila mu fyuma fya cikuku ca kwa Lesa.
3. Ifibumbwa fyonse fyali mu maka ya buteko bwa muntu.
4. Ubumi bwa muntu bwali muli Yehoba.

5. Umuntu taletine mfwā.

6. Umuntu ewasungile ifilengwa fyonse

PANUMA YAKUBEMBUKA

1. Umuntu alufishe senge lintu ali nalyo na Lesa.

2. Ilelo umuntu alapibe libe pakumone filyo ne fyakufwala.

3. Umuntu aishilesanguka umubomfi wa fibumbwa fyonse.

4. Ubumi bwa muntu bulafwaikwa nganshi mu fyaba pano calo.

5. Umuntu alatine mfwā.

6. Nomba umuntu alonaule fibumbwa fyonse.

Mu fintu mwaumfwa pali ifi filangililo, kuti mwamwenekesha ifyo lubembu lwaonawile ukuteyanya kwa kwa Lesa pa fibumbwa fyonse. Ulubembu e lwaleta ifibi pano isonde, nokutulelo bucushi nokulwala kwa kumunofu. Ifi, tefyo Lesa ateyenye, lelo kwali e kusala kwa muntu. Ukucula, ukulwala, imfwa, ifimfulunganya, na fimbi ifyashala e fyafumine muli bucintomfwa bwa muntu. Ico tulingile ukulai-bukisha nici: Lesa ta'atupokele bukangalila bwa fintu atupela. Lelo, uyu mulimo, waba uwakosa nganshi nomba, pantu twaba ababembu. Ulubembu e lwalenga ukuti tufilwe ukupyunge milimo ya kwa Lesa bwino bwino.

ULUBEMBU LULAETA ISHAMO MUCIFULO CE SHUKO

Ilyo Yehoba alengele isonde, ateyenye ukuti isonde likalekushe filimwa bwino bwino nokulete filyo ifingi ifyakusansamusho mweo wa muntu. Lelo ilyo muntu abebwike kuli Lesa, aletele shamo pano isonde (Ukutendeka 3:17-18). Lesa e wabikile shamo pe sonde. Nga cinshi

mwabelenga muli ifi fitabo:

(1) Ukutendeka 28:22

(2) Abena Lebi 27:30

(3) Amalango 14:22

(4) Amalango 14:28-29,

(5) Luka 19:8

(6) 2 Abena Korinti 8:3

(7) Mako 12:41

Abena Kristu abengi batendeke ukupele fya bupe kuli Lesa ukupitila mukupela cekumi, ilelo balapela ifintu ifyacila pali ifyo ifyo babalilepo. Ifyo Yesu atulangilile ilyo alepela no mutima umo ukulingana nefyo Baibele yalanda, efyo tufwile twakonka.

ILAMBO LYA MWINA KRISTU

Baibele eyalembwamo ifya pakupele lambo kuli Yehoba. Nomba ili shiwi lya "kuppele lambo" lyalola mwi? Uupele lambo, apela ica-cila pa mweo wakwe ukulingana nokutasha pa ca bupe ico Lesa amupele pa capindama. E cilengo kuti umwina Kristu alepele fya bupe mu ndalama pakwafwilishako ukutwale cebo ca kwa Lesa pa ntanshi. Alafwaisho kubombela Kristu ico aba uwaitwa kuli Lesa. Icipimo ca mpiya shintu ali nokupela shikalingana ne citetekelo cakwe muli Kristu. Nokukula kwakwe ku mupashi kukakuulwa pa bukulu nangu ubuce bwa bupe bwakwe kuli Shikulu Yesu. Ico atemwisha Kristu, alaba uwaiteyanya ukucite cili conse pakuti atemune Kristu. Alacite ca musango yu ukupitila mukupele lambo lya mweo wakwe muli bukangalila busuma.

BUSHE UKUPELE LAMBO KULI LESA MULIMO WA MWINA KRISTU UUFULE NDALAMA SHINONO PAMO PENE NOUFULE NDALAMA ISHINGI?

(2) Kabili ici ngamulanga icipimo ico alingile ukukonka, ni ndalama ishingashalapo ilyo afumyapo icekumi. Pantu ica bupe ico mukamfwilwa wa muli Baibele apele calitashiwe kuli Yesu pantu ifyashelepō e fyalengelo kuti uyu mwanakashi eshibe ico e ngapela. Eco na Paulo wine afundile ukuti cila muntu alingile ukupela ukulingana nefyo apokelela ukufuma kuli Yehoba. Uuli ne fingi, kapele fingi.

(3) Lekenī Kristu abe intungulushi ya mitima yenu. Ku bena Kristu abengi, cilamone-ke ca'afya nganshi ukusuminisho kuti Kristu abe uwakutungulule myeo yabo mukubomfye fyuma fintu bakwata. Kutī twasose fi fine pantu tulamona uko bakana nangu bapela utwabupe utunono kuli Lesa wabo. Umwina Kristu uukana ukuti asuminishe Kristu ukuba intungulushi yakwe teti akulileko ku Mupashi.

(4) Esheni ukuti mufwailishe ukwishibisha ifyo icebo ca kwa Lesa cilanda pa mulandu wakupele fya bupe kuli Lesa na pali bukaligala wa fyonse ifyo twakwata. Apo mwabelenga ili sambililo pa mulandu wakupele fya bupe kuli Lesa, kanshi namutendeko kwishiba ifyo bufwayo bwa kwa Lesa bwaba kuli imwe.

(5) Saleni mu kati ka mutima wenu ukuti mulekulilako mukuba abakupela ifya bupe kuli Lesa ne mitima imo. Mupashi wa Mushilo euli nokumwafwilishako muli uyu mulimo. Pantu ku maka yenu teti mube no mutima wakupele fya bupe kuli Lesa.

(6) Lekenī ukukula kwenu ku mupashi kutangililwe mu maka ya kwa Mupashi wa Mushilo ilyo mwakulapela kuli Yehoba, kabili amalembo ya muli Baibele yalemilanga ifyakucita. Kutī

ico Lesa acitile ica musango yu? Nici nomba umuntu aicitile cibusa wa fyuma ukucila cibusa wa kwa Lesa. Ifi efyo tumona mukufunda kwa pa kulengwa kwa fyaba pano calo. Umuntu pakuba no bumi alingile ukubomfya ifyaba pano isonde. Umuntu ne fibumbwa fyonse, fyaba ifyaikatana pantu fyalengelwe kuli Lesa. E calenga nokuti ificita umuntu filakumya na kumibele ya fibumbwa, ififulunganya isonde nangu ifibumbwa fya kwa Lesa e fififulunganya no bumi bwa muntu. Mu cifulo cakutwale fisabo ifingi umushili ilelo ulakana ukutwale fisabo ifingi. E ulengo kuti umuntu aletungululo mweo wa kucula, uwa kupibe libe, kabili nokulwala, pamo pene ne mfwa mucifulo cakuba ne nsansa mukulingana nefyo Yehoba ateyenye pakubala mwibala lya Edeni.

Ilyo impendwa ya bantu yali iinono pa ntendekelo, abantu baleikala mu ncende sha mufundo ukulingana ne fyo balefwaya. Ilelo, abantu abengi tababa na nsambu shakukukila mu ncende shamufundo ukulingana nomo bafwaila. Cila bushiku tulefundwa-ukupitila mu macushi tukwata, ukuti isonde te lyesu pakuti tulecita fyonse fintu twatemwa. Kabinge tulingile ukwishibo kutila tuli nokulondolola pa fintu tubomfye fyuma fintu Yehoba atupela. Ngatwafilwo kuba bakangalila ba cine mufyo twapelwa ninshi nomba "ishamo ilyo Lesa abika pano calo" ninshi likakulilako ukucila fintu twamona kale. Lelo uku tekufwaya kwa kwa Lesa. Pantu ateyenye ukuti isonde likabe nge palo kuli ifwe bonse.

ULUBEMBU ELUBIKA UMUNTU MU CIFULO CA KWA LESA
KABUMBA WA FINTU FYONSE

Ilyo Yehoba abumbilo muntu, amupele imilimo ibili iyacindamisha. Umulimo wa ntanshi wali wakuba kangalila wafilengwa

fyonse. Kabili umulimo wa cibili wali wakwimininako Yehoba Lesa mu bufumu bwa filengwa fyonse. Lelo ilyo muntu asalile ukuba "ka lesa kanono," ne senge ilyali pakati kakwe na Shikulu Lesa, lyalyonaike. Pakusale nshila yalubembu, umuntu aibikile pacifulo ca pa mulu ukucila pantu Yehoba Lesa ali.

Twalishibo kuti umuntu abumbilwe mu cimpashanya ca kwa Lesa. E calengele ukuti umuntu abe uwacindamishapo ukucila pafilengwa fyonse. Ali umuntu pantu alengelwe mu "cipasho ca kwa Lesa." Aishileba mwisenge na Yehoba, icishatalile acicitika kufitekwafimbi ifyabapo. Umuntu alengelwe mu cimpashanya ca kwa Lesa, lelo talingene na Lesa. Pakuba uwa mu cipasho ca kwa Lesa umuntu aishileba mu kweshiwa. Kabili acitile ulubembu ukwabulo kuti akane, kabili aishilefuma na mwisenge lintu ali nalyo muli Lesa. Ilyo fye aletontonkanya ukutula nomba ali nokulingana na Lesa elyo muntu ailetelele shamo. Nomba umuntu aicito kuba umo uwafuma ku cinso ca kwa Lesa. Umutumwa Paulo alandile ukutula: "Takuli uwalungama, nangu umo, takuli uwailuka, takuli uufwayafwaya Lesa" (Abena Roma 3:10-11). Na muli Kristu mwine, umuntu taci-twa ukuba nga ka lesa kanono. Lelo alasangululwa nokuba uwapusushiwa mwisenge na Lesa, ukupitila mukuba uwa citetekelo. Ili senge lyaba ilyalengwa cipya cipya pakati ka muntu na Lesa kabumba wakwe. E ico, umuntu alalwisha na maka ukuti "aleikala nga umo uwalengwa mu cimpashanya ca kwa Lesa" lelo tekuicita nga ka lesa kanono.

Umuntu onse aba ne nsala yakuti aitwale pa ntanshi nokuicita nga ka Lesa kanono.

kabili eupela amapalo yonse aya mweo. Ukupele fya bupe ekwafwilishako abo bonse abasangwa mukukabila fimo fimo ifyo bashingakwata pa lwabo. Aba Yuda balebomfye fya bupe fyabo pakuti bafwilisheko abantu banabo. Na mu Cipingo Cipya e mwaba amashiwi yakukosele-sha bena Kristu pa mulandu wakupelo bupe bwakwafwilishako abapina. Muli Mateo 25:31-46, Yesu atile ukucite ca musango yu ku muntu uuli mukukabilwa, e cimo nokwafwilishako Kristu umwine. Ukupele ca bupe kuli Lesa e nshila intu mwina Kristu e ngaifundilamo kuba uwatetekela muli Lesa pantu na muli Amalumbo 24:1 e mwaba amashiwi ya kutila, "Fya kwa Yehoba pano isonde, ne fyaisulapo, pano nse na baikalapo." Yehoba e mwine wa fyonse ifyo mwina Kristu kangalila akwata. Kabili e ukesalubulwisha kangalila pa fintu alebomfya ifyo Yehoba amupele.

IFYO MULINGILE UKUCITA ILYO MULEFWAYO KWISHIBA IMPIYA ISHO MULINGILE UKULAPELA KULI LESA

(1) Ngefyo mumfwile kale, Icipingo Cipya tacatweba nangu fimo pa mpiya isho abena Kristu balingile ukupela. Lelo cili kuli cila muntu umwina Kristu ukusale ndalama shintu e ngapela kuli Lesa, ukulingana ne fyo apokelela ukufuma kuli Lesa. Ngo mwina Kristu alitemwisha Lesa, akalapela ifya bupe ifikulu. Pantu umulimo wa mwina Kristu umupe wakufwaisho kuti asale icipimo ico alingile ukulakonka ilyo alefwayo kupela kuli Yehoba. Ukutemwa Kristu kulengo muntu ukufwailishe fyo e ngalabombela Shikulu wakwe, te fintu e ngafyuka ukutine ncito ya kwa Lesa. Ubukulu bwa ndalama shintu aba nasho pamo pene nokutemwa kwakwe muli Kristu e fimulanga fintu e ngapela. Bushe ukutemwa kuntu mwatemwa Kristu mu fya bupe fyenu kwaba shani?

kuba abapela kuli Lesa ne mitima imo, tabasange nsansa ishaba muli uyu mulimo. Kuli bena, impiya shalicindamisha ukucila ukwafwilishako ukutwale Landwe Lisuma ku bashilapusushiwa, kabili e shacindamisha ukucila ukupususho mweo wabo.

Caba inkosho ifwe pakwishibo kuti kuliko abena Kristu ababa ne mitima ya bupe kuli Lesa ukuti bafwilishako ukutwale cebo cakwe ku ntanshi. Limo limo kuti bakwate ndalama ishi-nono panuma yakupele cekumi kuli Lesa. Limbi nalyo kuti bakwate shingi. Apo baba abaishibo kutila indalama shabo e shibomfiwa mu milimo ya cilonganino, mukutuma ba kashimika ba kwa Lesa ku kupususha abashilaishiba Kristu, kabili na mukuleta bena Kristu ukuba pamo mwisenge lya kwa Kristu, balasange nsansa ishingini nganshi mukupele fyekumi kuli Yehoba Lesa.

MULUNDU UO UMWINA KRISTU APELELA

Mu bena 2 Korinti 9:13 emo Paulo apele ubwasuko kulipusho lya pa filenga ukuti umwina Kristu alepela ifya bupe kuli Lesa. Atile, "Pa mulandu wa kweshiwa kwenu ku kupyunga uku, bakatotela Lesa mu cumfwila cenu pakusuminishe Mbila Nsuma ya kwa Kristu, no bupe bwa musangulo wenu kuli bene na kuli bonse..." Ukulingana naya mashiwi, Paulo atupela ifishi-nka fitatu ifilengo kuti umwina Kristu apele ifya bupe kuli Shikulu wakwe:

- (1) E nshila ya kulumbanishishamo Lesa,
- (2) E nshila ya kwafwilishamo abantu banensu,
- (3) Pakwishiba ifyo engaisambilisho kuba uwa citetekelo muli Lesa.

Ukulumbanya Lesa mu fya bupe ekusumina ukutula Yehoba Lesa e Kabumba wa fyonse,

Kabili alaicita ukuba uwacindamisha ukucila pa fibumbwa fyonse. Acitefi ukupitila mukubika pa cifulo ca kuba pamo ngomwine wa fintu fyonse. Lesa aba no mutima wa kupela, leio umuntu abafye uufwaisha ukubomfya maka pakuti abe nefyo alefwaya. Umuntu wa musango yu ninshi aba na kalumwa. Alafwayo kupoke fintu ifingi pantu amona kwati umutende no bumi bwa mweo wakwe fyaba mukuba ne fyuma ifingi. Nangu acite fi, tasango mutende mulifi fintu. Ilingi line e cilengo kutila umuntu alefyenga 'babiye mu fyo acita.

Baibele ifunda ifyakwafwilishako muntu pakuti amone ububi ubwaba muli uyu musango wakututika ifyuma ilyo muntu ali no mweo pano isonde. Kasesema Mika, asokele abacuma pa lwakulila pa mitwe ya bapina, (Belengeni Mika 2:1-2). Na Yesu Kristu nao wine asokele aba pano isonde ukuti belasangula ifyuma fyabo ukuti fibe tu lesa tunono uto balingile ukulapepa (Mateo 13:22), (Marko 10:23). Umutumwa Yohane asokele aba pano calo pa lwakuibika pa mulu wa filengwa fyonse ukutula, "Mwitemwa pano isonde, nangu ifya pano isonde, ngo muntu atemwa pano isonde, ukutemwa Shifwe tamwaba muli wene" (1 Yohane 2:15).

UKULEKELESHA:

Lesa alengele isonde ilyabulungami, kabili no muntu umulungani. Umuntu aishile onaulo "bulungami bwakwe ne sonde, panuma yakucita pamo nga ka lesa kanono. Ifyaba pano isonde fyonse fyaishileba ne shamo ukupitila mu kulungana kwa muntu, ilyo asalilepo ukuba na maka ya kuiteka ukufuma kuli Lesa.

Lesa atumine Mwano Yesu Kristu ukuti ese apushe umuntu ukufuma ku membu. Uwapusushiwa

taba umulungami, lelo alasansamuka mu mutende ne senge-ifisangwa muli Lesa ukupitila muli Kristu. Umwina Kristu onse uwaba kangalila alingile ukuba katungulula wa ba pano isonde mu nshila ye pusukilo ya fintu fyonse ifyabapo.

ISAMBILILLO 3

UKUTEYANYA KWA KWA LESA PAFYO BUKANGALILA
BUNGAKOSELESHIWA NANGU BWINGAKULWA CIPYA CIPYA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Mateo 11:18-25
Luka 1:26-33; 2:1-14; Abena Roma
5:6-10, 2 Abena Korinti 5:14-22

ICAK USUNGA PA MUTIMA: 2 Abena Korinti 5:17

ISHIWI LYA NTANSHI

Mwisambililo 2, twabelengele pafyo lubembu lufulunganya ukuteyanya kwa kwa Lesa pa lwa kulenga bantu ukuba ba kangalila. Mwasambilile ukutla fyonse fyaleenda bwino ukulingana nokuteyanya kwa kwa Lesa. Lelo ilyo Satana afulungenye umuntu pakumweba ukuti alyeko ku muti uwabindilwe, uwakwishibilako ifisuma ne fibi, fyonse fyaishileba ifyaonaika. Mu cifulo cakusanguka ka lesa kanono, umuntu aishileba umulwani uwafuma mu maboko ya kwa Lesa. Te ifi fyeka, ulubembu lwaletetele ishama pa bumi bwa fyuma fya muntu, na pa filengwa fyonse ifya pa calo. Ulubembu lwa muntu umo elwaletetele fyonse ifyabapo, ukupitila muli bu cintomfwa ku cebo ca kwa Lesa.

Ulubembu lwaletetele ifintu ifishaibipila mu ndupwa sha bantu na pe sonde fye lyonse.

lwakwe kuli Lesa. Ukusule funde e kuluba ukukalamba sana sana. Nobu bupe ku mwina Kristu bulingile ukuba icilangililo ca fyo atemwa Lesa wakwe. Kabili pakusalo kuti alepela icekumi kuli Lesa, acitefi pantu alishibo kuti ukupele cekumi ekwingamwafwili-shako ukuteyanye fyo e ngalapele ndalama shakwe kuli Kristu.

UKULEKELESHA:

Ku bena Kristu ba cine, "ukwishiba indalama shintu balingile ukupela" Kristu tacaba ngo bwafya. Lelo ukupele cekumi e ntendekelo yakuba umupe kuli Yehoba mu mweo wakwe muli Kristu. Nomba talingile ukupela apa pene.

ISAMBILILLO 12

UMWINA KRISTU PANO NGA KANGALILA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Imilimo ya Batumwa
2:45, 1 Abena Korinti 9:4-14;
2 Abena Korinti 8:1-24; 1 Timote
5:4-17; Abena Filipi 4:15-16;
Imilimo ya Batumwa 4:34-35

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: 2 Abena Korinti 8:9

ISHIWI LYA NTANSHI:

Cila muntu umwina Kristu alingile kuba ne nsansa shakupele fya bupe kuli Lesa no mutima umo. Apo abena Kristu abengi bafilwo

ICEKUMI E NTENDEKELO YA KUBA NO MUTIMA WA BUPE

Takwaba cishininkisho ca kutila Yesu
Takwaba cishininkisho ca kutila Yesu
aishilefumya mafunde ya pa mulandu wa pakupela
icekumi kuli Yehoba. Lelo aishile mukufikili-
sha ifyo amafunde yalelandapo. Aishile tulo-
ndolwela bwino bwino ifyo twafililwe ukumfwa
mu mafunde ya kwa Mose. Muli bukangalila, te
cekumi ceka icifwile ukucitwa. Efyo umwina
Kristu alingile ukwishiba. Lelo caba fye
icipande cinono icacindama sana sana. Icekumi
tacafikapo sana sana mukulango kutila abena
Kristu nomba balebombela Kristu ne mitima imo
mulu bukangalila bwabo ubo Yehoba abapela.
Nelyo cibe fi, abena Kristu abengi balibomfya-
ko icekumi mu bumi bwabo, kabili e cilangililo
cintu bafwile ukukonka pakuti balepele ifyeku-
mi kuli Shikulu wabo. Icilengo kuti bacite ca
musango yu te mafunde ya kwa Mose, lelo nici
baba nokutemwa ukukalamba mulu Shikulu wabo.

Mu bena Galatia 3:4, Paulo atile ifunde
elyali kafundisha ku bena Kristu. Lyalebatu-
ngulula ukufika nelyo Kristu aishile pano
isonde. Elyo nomba Kristu aishileba pakati
ka fintu fyonse. Mu nshita sha kale, abana
ba bena Yuda balekwata kafundisha wakubafunda
ifyo fyonse ifyalingile ukwishibwa. Umulimo wa
kwa kafundisha wali wakucenjisha ukusambilisha,
nokulungika aba bana. Kafundisha alepwo
'mulimo wakwe ilyo umwana untu alesambilisha
afikile pa myaka ikumi limo na isano pa mulu.
Ne funde line efyo lyali panuma ya kwisa kwa
kwa Yesu. Umulimo waliko walipwile.

Ifunde lyaba nefisambililo ifingi pa
lwakufundo mwina Kristu ifyo engapelo lupiya

Nomba kuti mwaipushe lipusho lyakutula, Bushe
umuntu ne sonde balikwatako amaka ya kucimfya
ulubembu na fyonse ifyo luleta? Finshi ifyo
twingacita pa kuti isenge ilyali pa muntu na
Lesa ilyo Satana aonawile lilengwe cipya cipya?

Isambililo lya lelo lili pakwasuka ili
line ilipusho. Lesa aba nokuteyanya kwa
nshila ya kupusushishamo umuntu nokumuleta
kuli wene.

UKUTEYANYA KWA KWA LESA KULEITA UMUNTU UKUTI ABE UMUPYA

Ukuteyanya kwa kwa Yehoba pakuti apushe
umuntu na fyonse ifyabapo kukutwa ukutula
"Ipususkilo." Ilishiwi, ukulingana ne nsoselo
sha cipingo cipya, lyalola mukupususho muntu
ukufuma ku membu shonse. Lesa pakupususho
muntu, alapususho buntu bwakwe bonse - pamo
nge mibele, amatontonkanyo, umweo wakwe, imi-
bele yakusungilamo aba pa ng'anda na ba cibusa
wakwe bonse, ne fyashala.

"Ipususkilo" e shiwi lya cina Hela ilya-
lepilibule ndalama iyalepeelwa ku muntu uwate-
kele abasha, pakuti umusha e ngalubulwa. Umu-
ntu tabamulekeleshe ukuti afwailishe nshila
yakupusukilamo, lelo Lesa atumine Kristu ukuti
apushe aba pano isonde. Yesu atile aishile
pelo mweo wakwe pa lupanda pa kuti ashite
imyeo ya bonse abali mubusha bwa lubembu. Yesu
atile aishile pelo mweo wakwe pa lupanda
pa kuti ashite imyeo ya bonse abali mu busha
bwa lubembu. Yesu Kristu e waba na maka ya
kupasusha bantu. Pamo ngefyo umusha alelubu-
lwa mu myaka ya kale pa kuti alesansamuka pamo
ngo muntungwa, efyo na bonse abatetekela mulu
Kristu baba. Baba abantungwa ukufuma kuli
bunkole bwa mulubembu.

Bushe kuti mwaibukisha mashiwi ya pa cakusunga pa mutima aya muli 'lisambililo? Yaleti, "E ico, ngo muntu ali muli Kristu, abe cibumbwa cipya. ifyakale nafiya; moneni fyayalulwe fipya, awe fyonse fyafuma kuli Lesa uwatuwikishishe umwine kuli Kristu...." Umusambi Paulo aloseshe mukutila umwina Kristu uwashitwa (ukushitwa ukupitila mu kufwa kwa kwa Kristu pa lupanda) ukuti abe umuntungwa ku mupashi, aba umuntungwa wa cine cine. Nelyo amoneka no mubili wa buntunse, aba no mubili upya ku mupashi. Lesa alisuminisha ukuti umubili wa buntunse wingasangululwa nokuleto mubili wa ku mupashi mukati ka muntu onse uwaileta kuli Kristu pa kuti abe "icibumbwa cipya." Ngoyu mubili wa muntu uwapusushiwa ku mupashi, umoneka shani? Mubena Efese 4:24, Paulo atila, "nokufwalo buntu bupya, ubwalengelwe mu cipasho ca kwa Lesa mu kulungama no kushila kwa cine."

Ukwabulo kuti alengwe cipya cipya muli Kristu, umuntu ali nokufilwo kwishiba ifyo bukangalila bwaba. Akalatontonkanya ukutila ifyaba pano calo fyonse fyakwe, te fya kwa Lesa. Muleibukisho kutila ulubembu lutila "ifintu fyonse fyandi," lelo ukushitwa nangu ukulubulwa kwena kutila ifintu fyonse fyaba ifya kwa Lesa. Na kumwina Kristu onse uwape-lo mweo wakwe ku lubembu e ficitika ifya musango yu. Ukuteyanya kwa kwa Lesa pa lwa kukoselesha bukangalila cipya cipya mu bulungami, kuleita umuntu uwafyalwa cipya cipya muli Yesu Kristu.

**UKUTEYANYA KWA KWA LESA KULEITA UKULUBULWA
KWA CALO ICAIPOSA MUKUTUTIKE FYUMA**

Bonse ababa abapya muli Kristu baba na matontonkanyo yakupelako fimo kuli Kristu. Uwingapela ica bupe kuli Kristu ni uyo uwai-shiba bwino bwino ifyo Yehoba amucitile mu mweo wakwe. Alalanga ukuti "Yesu e nshila, e cine, kabili e mweo" mukati ka mutima wakwe. Ukwikala muli Yesu ekusanga 'maka nokwishiba bwino bwino ifyo muntu alingile ukulaikala mu mweo wakwe. E ico, uwaba muli Kristu taitungululo mwine, lelo uumulange fyakucita ni Kristu Yesu. E cilanga ukuti nomba abe no mutima wa bupe kuli Shikulu wakwe.

Ipusukilo e ntendekelo ye senge pakati ka muntu na Yehoba Lesa. Cacila pa fintu, mwina Kristu atontonkanya ukuti abe nokulape-la ifya bupe kuli Kristu. Kabili e ntendekelo yakwishiba ukuti Kristu e ufwile alemutungululo muli fyonse ilyo alekulilako mu bu Kristu bwakwe, na mukupele fya bupe kuli Yesu. Abafilwo kupela ifya bupe ne mitima imo kuli Kristu baba abashilakula mu mupashi. Pantu umwina Kristu wa cine alishiba ukuti umulimo wakwe wakwafwilishako ukutwale cebo ca kwa Lesa kuli abo bonse abashilasumina muli Kristu Yesu. Alaba nokwishibo kutila ukupele ndalama ku cilonganino, e nshila iyo engafwilishamo imilimo ya kwa Lesa ukuti ilunduluke.

Mupashi wa Mushilo esa mu mutima wa muntu uwapusushiwa bwangu bwangu ukuti abe uwakumwafwilishako muli fyonse. Pantu Mupashi wa Mushilo e katungulula wa mwina Kristu na mu nshila intu abomfeshamo indalama shakwe. E umufunda inshila ishishi ne shisuma ishisa-ngwa mukubomfya ifi fyuma fyakwe, kabili alingile ukusalapo ifiyene ukucila ifibi. Belengeni Imilimo ya Batumwa 2:4.

aculile aba pano isonde.

IPUSUKILO NOKUPELE FYA BUPE

Kwaba inshila shibili umo ipususkilo litungulwila umwina Kristu ukuti abe no mutima wa bupe. (1) Ukupela ifya bupe kuli Kristu, e cintu cimo icaba nge icifyalilwa ku mwina Kristu. (2) Kabili e cilanga ukuti nombamba umwina Kristu nakula ku mupashi pakupela indalama kuli Yehoba.

UKUPELA IFYA BUPE CABA ICIFYALILWA KULI ONSE UWAPUSUSHIWA

Umuntu umo atile, "Lekeneni Kristu acite cimo mu mweo wa muntu, kabili cimo cikacitika ku ndalama shakwe." Aya mashiwi yalepilibulo kutila onse uwapusushiwa kuli Yesu alakwate nsansa shakwakanikako icuma nangu indalama shakwe mu milimo ya kwa Kristu. Mu Cipingo Cipya emwaba ifilangililo ifingi pali uyu mulandu. (1) Umwanakashi uwasubile Yesu amafuta ayanunkila bwino bwino acitilefi pakuti alange ifyo atemenwe Kristu. Umutengo wa alya mafuta wali K300. Apofye Yesu amubeleleko luse, e calengelo kuti alange fintu amutemenwe. (2) Sakeo e wali uwa cibili pakupela ifya bupe pakuti alange ukutemwa kuntu ali nako panuma yakupusushiwa kuli Yesu. Alaile ukupela ifingi ukufuma pa fyuma fintu ali nafyo. (3) Abena Kristu baku Makedonia bapele ukufuma mu bupina bwabo pakuti bafwili sheko abantu ba kwa Kristu abali mu filongani no fya mu Yudea abali mu cipowe.

Lelo te bena Kristu bonse abacite fi pakuti bapele kuli Shikulu ne mitima imo.

Nalimo tamwatala amutontonkanyapo pa fyalembwa mu Cipingo Cipya pa mulandu wa kulubulwa kwe sonde ilyaiposa mukututike fyuma. Nshilelando kuti uku kulubulwa kwaba pamo ngo kotwasambililapo kale-ukwaba ngo kulubulwa kwa muntu. Lelo tuleti Lesa aba nokuteyanya kwa kulubule sonde ukupitila mukulanga bantu ba pano calo ifyo bengalabomfya fyonse ifyo Yehoba abapela, ukulingana no bufwayo bwakwe.

Isonde na fyonse ifyabamo fisuma. Kwaba abantu abatila fyonse ifyabapo fyaba ifyalubembu, kanshi umuntu afwile ataluka ku kufibomfya. Ica ntanshi, ukucite ca musango yu e pamo nokuikulika. Kabili abasose ca musangoyu balingile ukwishibo kuti ne mibili yabo nayo ine yaba pali ifi fintu ifyaba pano isonde. Ica butatu, balingile baibukisho kuti Lesa "amwene ukuti nafiwama." E ico, tacalinga umuntu ukulafunda Lesa ukuti ifi nefi fyaba ifilengwa ifibi, pantu Lesa taba Kabumba wa fintu ifibi. Lelo umuntu wa lubembu e ushaishiba ifyo alingile ukubomfye fyo Yehoba amupa. Ulubembu talwaba mu fintu Lesa abumba, lelo lwaba mu bupulumushi bwa nshila nangu mu bubi bwa nshila intu umuntu afibomfeshamo.

Yesu ali nefyakusose fingi pa mulandu wa fyuma fya pano isonde. Alitusokele ukutaluka ku kulengo kuti ifyuma fibe ifyacindamisha mu myeo yesu. Atile teti tubombele Lesa ilyo twabika imitima yesu mukutike fyuma. Abasambi bakwe alibelele ukuti bekalasakamana pa lwakuba ne fyuma ifingi. Lelo bali nokusakamana pa mulandu wa kushimike Landwe Lisuma ilya kwa Kristu. Ifyuma fyabo fyali nokufuma kuli abo bonse abali nokumfwe cebo cintu bali nokushimika. Tatile ifyuma fibi. Lelo abamukonka tabafwile kutemwishe fyuma fya pano isonde.

Lelo bali nokushimikile landwe lyakwe ne fya
bufumu bwakwe mu cifulo ca ntanshi mu myeo
yabo.

Paulo alishimikilepo pa mulandu wa fintu
abantu bengafwilishako ukutwale cebo ca kwa
Lesá pa ntanshi ukupitila mukukwate fyuma
ifyo bengapela ku cilonganano ukuti cileshimi-
kile Landwe Lisuma kwisonde lyonse. Icilo-
nganano ca Antyokeye e calepeleke mpiya shakwa-
fwilishako Barnaba na Paulo mukwenda kuntu
baleenda pakubombe milimo ya kwa Lesá. Paulo
aletontontanyo kutila icilonganano ca bena
Kristu abali mu Roma e cali nokumwafwilishako
ukuti aye bwangu bwangu ku calo ca Spain.
Kabili Paulo e waebele Tito ukuti atungulule
ifilonganano fya mu calo ca Krete mukwafwili-
shako Zenas na Apolo pakuti bamone ifyo bali
nokwenda mu kushimike cebo ca kwa Lesá kuntu
baleya.

Ifilonganano fya mu Cipingo Cipya fyale-
bomfye fyuma pakwafwilishako kutwale cebo ca
kwa Lesá pa ntanshi. Kuli bena ici califye
pamo ngo mulimo wa bukangalila. E calengelo
kuti pali ilya nshita incende yonse ipokelele
Landwe Lisuma.

Ukubomfya bwino ifyuma fintu abantu benga-
kwata kuti kwafuma fye mukupusuka kwa muntu.
Umuntu kuti aishibe fyakubomfya bwino bwino
ifyuma fya kwa Lesá ilyo aba cibusa wa kwa
Yehoba. E fyo ukuteyanya kwa kwa Lesá pa
mulandu we pusukilo kwaba. Pakuti ateyanve
ifyo engapusushe filengwa fyakwe, Lesá abika
menso pa mibele ya bubifi bwa bantu - pantu
ebafulunganye milimo yakwe.

alingile ukupele cekumi. Ukukanapela icekumi
e kutobe funde kabili kwibila Lesá. Ibumba
lya cibili nalyo litila teti lipelle icekumi
pantu umwina Kristu taba mu maka ya mafunde
ya kwa Mose. Mu fintu aya amabumba yabili
yalanda namo mwine tamwamba ifingalanda
ukuti Icipingo Cipya pafyo icilonganano ci-
ngapokelela ubwafwilisho.

UKUSAMBILILA IFYO MUNTU ENGAPELO BUPE NO
MUTIMA UMO

Ukufunda kwa pa mulandu wa kuba ne
mitima ya bupe takwaba mu Cipingo Cipya,
nangu mu mafunde yamo yamo, lelo kwaba mu
fishinka ifingabomfiwa mu lukuta lwa bena
Kristu ululi lonse. Yesu talesansamukila
mukupanga mafunde ya kutila "mwila cita ---
nangu mulecita ---." Pantu mu fya musango
yu emo amafunde ya kwa Mose yalebomba

Ku bantu ba kwa Lesá, amafu-
nde yaishileba pamo nge fisendo ifyafina
pantu yalifulishe ukuti yalekonkwa bwino
bwino. Pantu amafunde yalapilibulwa ukuli-
ngana ne nshita nangu ifintu ifyo yengabo-
mfiwamo. Lelo ifishinka pamo ngefyo Yesu
alefunda fyali ifya muyayaya. E calenga
ukuti nangu mu Cipingo Cipya mukane ukuba
ifyalembwa pa mulandu wakupela ifya bupe,
lelo ifintu Kristu alefunda kuti fyatulango
kutila tufwile ukupela ica bupe kuli Lesá
nefwe bene. Pantu ukupelo bupe kuli Lesá
no mutima umo, e cilange fyo twatemwa
Shikulu wesu. Kuti twasosa ukutla ipusuki-
lo elipela umwina Kristu umutima wa kuba no
bupe kuli Lesá wakwe ukwabula ukupatikishiwa.
Ipusukilo line e lituma umwina Kristu
ukulapele fya bupe kuli Katula wakwe pakuti
alange ukutasha pa fintu Yesu aipele ukuti

ISAMBILILO 11

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA
WA CITETEKELO: UMWINA KRISTU NOKUPELA ICEKUMI

AMALEMBO YA KUBELENGA: Abena Galatia 5:5-14,
2 Abena Korinti 5:14,15,17; 8:1-24;
9:6-15.

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: 2 Abena Korinti 8:3-4

ISHIWI LYA NTANSHI:

Namumono kutila Icipingo Cipywa tacalande
fintu ifingi pa mulandu wakupele "cekumi."
Muli ici cipande ca Baibele tamwabe shiwi nangu
linono pali uyu mulandu. Ku bena Kristu bamo
bamo, ici cintu cilabasakamika pantu apo baba
abatemwisha Lesa, balafwaisha nokupele ndalama
ku cilonganino. Ubwafya bwabo niubu: nishinga
bafwile ukupela ku cilonganino? Balafwaya
ukupela fyonse ifyo Lesa abafwaila ukupela kuli
bambi iyi ni nshila iyayanguka kukufishilamo
impiya shakwa Lesa. Batontonkanyo kutila apo
tamwabefunde palwakupela icekumi mu Icipingo
Cipywa, kanshi bena bantungwa kwi funde ilili
lyonse palwa kupele ndalama ku cilonganino.
Uku kumona Icipingo Cipywa ngacamafunde yeka-
yeka. Ngefunde lyafilikwa ukusangwamo pamula-
ndu uli onse, kanshi tapali nsambu shakucitapo
cimo icishi sangwilwemo mulya.

Muli 'li sambililo, emo tuli nokwasuka
ilipusho lya kutila, "Apo mwina Kristu aba mu
cikuku ca kwa Lesa, bushe alingile ukupele ca
bupe kuli Shikulu?" Pantu taba mu maka ye
funde. Abena Kristu ilingi line balayakanika
mu mabumba yabili ilyo bafwayo kwasuka ili
lipusho. Ku lubali lumu kusangwa abakonke
funde. Aba e basosa ukuti umwina Kristu

UKUTEYANYA KWA KWA LESA PA LWAKUPUSUSHA NO
KULENGE FIBUMBWA CIPYA CIPYA KUFWAYA UKWAFWANA

"Ukuteyanya" e shiwi ilibomfiwa ku mulimo
uwateyanishiwa ukucitwa. Kuti waba pamo ngo
kukule ng'anda nangu isukulu. Lesa nao aba
nokuteyanva kuntu apelo muntu ukuti amwafwili-
sheko kulete fibumbwa fyonse kuli Kabumba wa
fyonse. E calengelo kuti acite umuntu ukuba
kangalila wa fyonse pano isonde. Bukangalila
bwa muli Kristu bwatula mwipususkilo. Eico
muntu abela kangalila mukwafwilishako ukulete
fintu fyonse ca pamo kuli Yehoba. Pakucite
fi bwino bwino. Umuntu alingile ukuba uwate-
tekela muli Kristu.

Kabili uwaikala mu malango ya kwa Lesa e
waishiba ifyo Lesa ateyanya pa fyuma fintu
amupela. No muntu kuti aba uwaishiba bwino
bwino ifyo engabomfya ifyo aba nafyo ukupitila
mukuba kangalila wa fyuma fya kwa Yehoba,
kabili elyo e ngeshiba ifyo angaleto mucinshi
kuli Lesa ukupitila mukubomfya ifi fintu.
Pakucitefi umuntu elyo afishilisha umulimo
wakwe muli bukangalila. Uwingaba kangalila
wa cine ukulingana nefyo Lesa ateyenye, muntu
uwaba muli Kristu. epela.

Lesa ateyanya ukulengo kuti ifintu
fyonse fikatane muli Kristu Yesu (Abena Efese
1:9-10). Lelo umuntu uwapusushiwa, e cibombelo
icingabomfiwa mukuleta fyonse kuli Kristu.
Kabili uwapusushiwa alasanga umutende muli
Kristu, te mu fyuma fintu aba nafyo. Ifyuma
fintu akwata fibomfiwa mukubombela Kristu.
Kabili alamone sonde pamo nge cipe ca kwa
Yehoba muli Kristu.

Pakulengo kuti muntu abe mukuteyanya kwa

Kwa Lesa ukwakulete fintu fyonse pamo; Lesa alishibe ifyo alecita. Twalishibo kutila uwapusushiwa alafwayo kucita ifiyene pamo ngefyo Shikulu Lesa afwaya. Pakuti acite icalingile ku ba pano isonde, Lesa apitile muli Yesu Kristu. Nomba Kristu e ulebile Mbila Nsuma kwi sonde lyonse ukupitila mu muntu uwapusushiwa. Yesu Kristu no munthu balebombela ca pamo pakuti bengakula ifyo ulubembu lwaonaula kale. Uyu mulimo ubombe-lwa ukupitila muli abo ababwananyina muli Kristu, mu cilonganino. Kabili pakubombela ca pamo nga bakangalila abatetekela muli Kristu, uyu mulimo taukosa. Uwapusushiwa aba no mulimo wa cibili uwakufunda abashala ukuti ifyuma fintu twaba nafyo fifwile fyabomfiwa mukutwalo mulimo wa kwa Lesa pa ntanshi.

Ukusuminisho kuti ifyuma fyakwe filebo-mfiwa ku kutwale cebo ca kwa Lesa ku ntanshi, e mulimo wa muntu uwapusushiwa, cilabushiku.

UKULEKELESHA:

Muli Yesu Kristu emo Yehoba ateyanishi-sho kuti ifintu fyonse fikaletwe ca pamo kuli wene. Takwakatale ukuba maka ayakamulesha ukubomba uyu mulimo. Apela umuntu uwapusushi-wa ukuti akacite ici cintu. Uwapusushiwa alesha na maka ukucita uyu mulimo wa kwa Lesa ilyo ali nga kangalila uwaipela mukupyunge milimo iyapelwa muli bukangalila bwakwe.

UKULEKELESHA:

Icipingo Cipya ecifunda ukutula abena Kristu balingile ukupela indalama mwakuti ku cilonganino. Neshi ndalama shibomba mukwa-fwilishako bakashimika na mukutwale milimo ya kwa Lesa ku ntanshi. Umwina Kristu afwile apela ukulingana ne funde lya kwa Lesa pa mulandu wa kupela icekumi. Kabili alingile ukupela ukulingana nefyo asanga. Kabili afwile akonke cilangililo ca kwa Yesu pali uyu mulandu. Yesu atendeke ukucite fyo ifunde lifwaya ukupitila mukupela ica bupe cinono. Lelo alicishishepo ilyo atendeke ukwafwilisha bantu abengi ukupitila mukupela ifya bupe ifyalekana lekana. Ilyo tukatendeka ukupela ifya bupe ifili fyonse, lyena ninshi tukatendeko kucita ifyo ifunde lyalanda pa mulandu wakupele fyabupe.

citabo, Paulo alefwayo kwishibishako abena Kristu ukuti uyu mulimo, waba uwa cindamisha, abo balingile ukuposako amano sana sana. Apele ne cilangililo ca bakashimika wa Mbila Nsuma mwi tempele lya kwa Lesa, ukuti balingile ukulipilwa ukufuma mu Mbila Nsuma nangu mu cekumi icipeelwa ku cilonganino. Nabo bene balingile ukupela icekumi ukufuma pafyo. bapokelela. Takwali uushalepela icekumi ukulingana nobufwayo bwe funde lya pakupela icekumi.

Muli 2 Abena Korinti 8:1-2, Paulo alelu-mbilisha bena Kristu ba ku Makedonia pa kuba ne mitima ya kupela ku cilonganino, pakwafwilishako abena Kristu abali ku Yerusalemu ukwaponene icipowe. Paulo alepapata ku bena Korinti abena Kristu pakuti bacite umulimo wabo mukwafwilishako abali mu bwafya. Alefwayo kuti bapele ne mitima imo "ukwabulo kupatikisha," pakuti bapele ukulingana nefyo ubupe bapokelele ukufuma kuli Lesa bwali.

Kabili abena Kristu ba mu calo ca Filipi bali abatemwa Paulo, e calengelo kuti nao wine abatemwe. Bapele ukwabulo kupatikishiwa pakuti abe ne fintu alekabila ilyo ali muli bene. Aba bantu bacitile icipapusho pantu bapele ilyo bali abapina pakwafwilishako Paulo ukubombe milimo ya kwa Kristu. Mu bena Filipi 4:15-17 Paulo atile, "Mukutendeka kwa Mbila nsuma...takwali ulukuta nangu lumo ulwali ne senge na ine ku mulandu wa kupela nokupokelela, kano imwe mweka, pakuti na mu Tesalonika mwatumine limo na libili ku fyakukabila kwandi. Pantu te cabupe e fisabo mfwaisha lelo mfwaisha ifilemusandulukila." Ubupe bwa musango yu ebo Yesu atashishe (Luka 21:1-4).

ISAMBILILLO 4

IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA: UKUFUNDA KWA MU CIPINGO CA KALE

AMALEMBO YAKUBELENGA: Ukutendeka 1:1; 26-28; 2:15-17; Abena Roma 15:4; 2 Timote 2:15; 3:16-17

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Abena Roma 15:4

ISHIWI LYA NTANSHI:

Baibele e maka ya mwina Kristu onse uwatetekela, e ntulo ya maka ya citetekelo cakwe ne milimo intu acita. Alicipokelela pamo nge shiwi lya kwa Yehoba, ilyaputwamo no mupu wa kwa Lesa kabili ilyalembwa ku bantu abatungulwilwe kuli Lesa na kuli Mupashi wa Mushilo.

Ngo mwina Kristu alefwayo kuba kangalila uwa cine, alingilo kwishiba fintu Lesa alanda pa lwa mulandu wa kuba kangalila na pa milimo ya kwa kangalila.

Muli ilisambililo, emo twalaumfwa pafyo Icipingo Cakale calanda pa mulandu wa bukangalila. Tatwakulalondolola sana sana lelo ifilangililo fili nokupelwa ukufuma mu ma beshi ya mu Cipingo ca kale pali bukangalila. Ifipandefya mu Cipingo ca Kale nifi: Ifitabo fyalembelwe na Mose, ifitabo ifishimika pa fyacitike pa nshita ya kale mu Cipingo, ifyalembwa na pamo na ba kasesema.

BUKANGALILA MU FITABO FYALEMBELWE NA MOSE (Ukufuma, ukufika na kuli Amalumbo).

Mu citabo ca ntanshi ica mu Cipingo ica Ukutendeka, cabamo na malembo ya filangililo fya pali bukangalila aengi. Ishiwi lya ntanshi e litufunda ukuti Lesa e Kabumba wa fyonse kabili e mwine. Adamu apelwe umulimo wa kumona pa fintu fyonse mwibala lya Edeni. E wali nokupelwo mulandu wa pali conse icali nokonaulwa muli ili bala.

Pa numa yakutobe funde lya kwa Yehoba, ba Adamu na Efa bapelwe ilipusho kuli Lesa ukuti bengalondolola ifyacitike. Lesa atile, "Finshi mwacita?" Lesa alefwayo kuti bengamulondolwela icalengele ukuti bafilwe ukukonke funde lyakwe ukulingana na pa mulimo untu bapelwe uwakwangalile fitekwa mwi bala lya Edeni.

Pakuti balondolole bwino bwino ifyo balebomfya ifyo Yehoba abapele, Kaini na Abeli baletete ifyabupe fyabo ku cinso ca kwa Lesa pamo nga bakangalila. Lesa apokelele ifyo Abeli aletele, lelo akene ifyo Kaini amuletele pantu tafyalangile bukangalila bwa cine.

Ilyo Yehoba akutile Abrahamu nokumutuma konse uko alefwayo kuti aye, Abrahamu alekula amalambo yakupelelapo Yehoba ifya bupe. Abrahamu alishibe ukuti Lesa ali e mwine wa fyonse. E co alemupelela 'malumbo. Kabili Abrahamu alangile Yehoba ukuti ali kangalila wa cishinka. Alebomfya inshita yakwe umweo wakwe pamo pene ne fyuma fyakwe mu mulimo wa bukangalila untu Yehoba amupele.

Mu fitabo fya ukufuma, Impendwa, Abena Lebi na 'Malango mwaba amafunde aengi yantu

bupe pakuti afishilishe ifunde lya pa mulandu wa cekumi.

Mu citabo ca Imilimo ya Batumwa tulabelengo kutila Mupashi wa Mushilo e wapele amaka ku bena Kristu ukuti bafikilishe ifyo ifunde lyalefwaya pa mulandu wa kupele cekumi. E calengelo kuti abena Kristu abengi bashitishe fyuma fyabo nokupele ndalama shintu balesanga, ku kubombele cilonganino ca kwa Shikulu wabo. Ilingi line, ishi ndalama shalebomfiwa mukwa-fwilishako abatetekele muli Kristu bonse abashali na fimo fimo ifyo balekabila.

Uyu wine Paulo e walandile amashiwi ya kupapusha pa mulandu wa nsansa ishifuma mu kupela kwa fishinka fya cine cine ukwe funde lya pakupela icekumi kuli Lesa. Alitulangilila bwino bwino ififwaikwa pali uyu mulandu. Atile, "Ku bwa ntanshi bwa mulungu no mulungu, bonse mupatulepo fimo nokubika, umo mwingakwatala, ukuti ilyo nkesa kwikaba ukusangula" (1 Abena Korinti 16:2). Muli ili beshi, Paulo nalandamo ifintu fine. (1) Cila muntu umwina Kristu alingile ukupela ica bupe. (2) Ulupiya ululingile ukupelwa lufwile lwabikilwa mu nce-nde imo kabela. (3) Ulupiya ulo muntu ali nokupela lulingile ukulingana ne fyabupe ifyo apokelele ukufuma kuli Yehoba. (4) Ubu bupe bwali nokupelwa pa bushiku bwa ntanshi bwa mulungu ilyo icilonganino cali nokulongana ca pamo, ku kupepa.

Pa mulandu wa kwafwilisha kwa cilonganino kuli bakashimika wa Mbila Nsuma, Paulo atile, "Ifyo fine na Shikulu aebele ukuti ababile Mbila Nsuma bali nokumone fyakulilamo ku Mbila Nsuma" (1 Abena Korinti 9:14). Muli ici

bwino pa nshita ya pa kale. Acitile ifyo Wishi alefwayo kuti alondolole pa mulandu wa mafunde yakwe ku ba pano isonde. Abena Israeli bali nge impofu ilyo baletakwa ku maka ya mafunde ya kwa Mose. Lelo ilyo Yesu aishile pano calo, abantu bakwe baishileba na menso yakumona ifyo bufumu bwakwe bwaba muli abo abasumina. Na ifwe bene kuti twamona bwino bwino ifyo ifunde lya pa kupele fyekumi lyaba mu nshila imo ine nge fintu tumona ifyo amafunde ya pa mulandu wa kwiba nangu ukwipa ya yaba. Kristu taishile onaula ifunde lya pa kupela icekumi, lelo ailelundapo ukuti lilinganishiwe bwino bwino na fintu amafunde ya cilonganino ca kwa Yesu yafwaya. Tulamona fintu amafunde ya kwa Kristu yaba, ilyo tubelenga pafyo asosele pakutuma abasambi bakwe mukushimike Mbila Nsuma: "Mwapokele ubupe, peleni ubupe" (Mateo 10:8). Ukulondolola kwa cine ukwaba mwi funde lyakupela icekumi kwaba mu mashiwi ya kutila, "peleni ubupe."

Yesu afundile ukutula nga bantu bakwe bapela ubupe ne mitima imo, bakapokelela ukucilapo. Umuntu teti apele ica bupe icikulu kuli Lesa ukwabulo kuti eshibishe umwalola mafunde ya pakupela ifyekumi fintu yapilibula. Umulimo uwacila pali yonse, uo mwina Kristu e ngacita kupelo bupe no mutima umo nokumona uko bufumu bwa kwa Lesa bulelunduluka cila nshita, ukupitila muli bu kashimika bwa Mbila Nsuma ubwa cilonganino. Ifya bupe ifyacindamisha ifyo muntu e ngapelwa limo limo teti fibe ifyuma, lelo kuti fyaisa 'ba ifya kumupashi ifingaleta insansa kuli kapela wa bupe ukwishiba ukuti nacita ifyo Yehoba amwebele. Yesu alitulangile icilangililo pa fintu tulingile ukucita ilyo abalilepo ukupela ifya

Yehoba apele Mose ukuti akatwale ku bena Israele. Pakutungulula bena Israele, Mose alebomba umulimo wa bukangalila kuli Lesa wakwe. Amafunde antu Yehoba apele abena Israele yali pali bukangalila. Aya mafunde yali nokwafwilishako abena Israele ukulacite fintu ifyo Lesa alefwaya pakuti isenge lya kwa Lesa na bena Israele libe ilyakosa muli fyonse ifya pa citetekelo cabo, kabili na mukubelana bu munyinane. Lesa alibapele amafunde (5 ukufika na kuli 10), yakubafwilishako kuba bakangalila ba myeo ya bamunyanabo mu fyo baleikala. Nga cakutula bafililwe mulici ninshi bena bali no kulondolola pa kufilwa kwabo ukwa pa muntu elyo na Lesa.

BUKANGALILA UKULINGANA NA PA FINTU IFYALEMBWA PA FYA MIKALILE YA BA YUDA NE MIBELE NE MIPEPELE - IFYA KALE (Yoshua ukufika na kuli Este-re).

Ngatwabelenga fitabo ifyalembwamo imilandu ya bena Yuda, kuti twasango kutila kwali nshita imo ilyo abena Israele baleba ne citetekelo, kabili kwalebe nshita imbi ilyo baleba ababule citetekelo muli Lesa mu milimo ya bukangalila yonse iyo Yehoba abapele. Pa nshita yakukana 'ba ne citetekelo abena Israel balecule cibi. Kabili pakukonka mafunde yantu Yehoba Lesa alebapela, balepokelela amapalo aengi. Lesa alebasoka sana sana pa lwa kukana konka mafunde yakwe. Nabo bene baletwalilila muli bumpula mafunde mpaka fye bapelwa mu maboko yafipondo ifyalebasenda muli bu nkole nokubatwala ku calo icakutali.

Na lelo line, Lesa li nokupela 'mapalo ku

bantu bakwe na mu filonganino muntu bapepa, nga cakuti baba abalebaka mafunde yakwe. Nga bafilwa ukuyakonka, lyena ninshi Lesa nao akabapokolola amapalo yonse. Bakalacula mpaka fye bakatendeke ukuba pamo nga bakangalila abali ne citetekelo muli Lesa.

BUKANGALILA MUFYO ABENA YUDA BALEMBA (Ukufuma kuli Yobo ukuya ku lwimbo lwa nyimbo ulwa kwa Solomone):

Muli ifi fitabo e musangwa ukufundisha ukwingi ukwa pali bukangalila, muli Amalumbo e mwaba ifintu ifingi. Nangu alufishe abana, ne fitekwa kabili nangu bakabolala balimuse-ndele fyuma fyakwe, Yobo alitwalilile ukuba kangalila uwatetekela muli Lesa. Nelyo mukashi wakwe amwebelo kuti atuke Yehoba afwe pakuti alabe fintu alecula, Yobo alifye uwatetekela. Calemoneka kwati Yehoba (ukulingana na matontonkanyo ya mukashi wakwe) alikene ukumfwa fintu Yobo alemukuta. Ba cibusa wakwe baleseka abati alibembwike, e calengelo kuti alecula. Lelo Yobo alifye uwatetekela nangu camoneke kwati takwali uwakumwafwili-shako.

Amashiwi aengi muli Amalumbo yaba ayalanda pali bukangalila pantu yalanda pali Yehoba pamo nga Kabumba wa fintu fyonse kabili ngo mwine wa fyonse. Aya mashiwi ya musango yu kuti twayasanga muli Amalumbo 23. Amalumbo 23 e yalanda pali Yehoba pamo ngomwine wa mweo onse, kabili ngo upele fintu fyonse ifyo fika-bila. Kalemba wa aya Malumbo 23 alishiibe ukuti ifi fintu fyali ifya cine, e ico, asali-le ukutwalilila ukwikala ne citetekelo muli Lesa umuyayaya.

Yesu ali umupina uwabule ndalama, lelo alepela ubwafwilisho ku ba pina. Yesu pamo na basambi bakwe balikwete icipao ico balesu-ngilamo lupiya lwa kushitamo ifyo balekabila. Cilemoneka kwati balebomfye ndalama shabo mu nshila shibili: ukushitamo ifyo balekabila cila bushiku, kabili balepelekako shimo ku milimo ya kwa Lesa iyalefwaikwa, shimo nasho balepela ku bali mukukabila. Cilemoneka kwati Yesu alepela ubwafwilisho ubukalamba ku bali mukufwaisho bwafwilisho, kabili pa nshita imo ine alepele cekumi, na shimbi ndalama isho alesanga alepela ku kwafwilishako imilimo ya kwa Lesa. Pakucite ca musango 'yu, Yesu alecita ukucila na pa cipimo ica mu mafunde ya kwa Mose.

UKUPELELA KWA BUPE MU CIPINGO CIPYA

Ica kupapisha, Paulo talandapo nelyo kamo pa mulandu wa kupela icekumi, mu malembo yakwe. Apo fye ali mu Farise, umwana wa ba Farise, kuti twatila ali uwaishibisha mafunde ya pali uyu mulandu bwino bwino. Ilyo afikile pa cimo, nokucite cilayo ca bu Farise, apangile icipingo ukuti akalepela icekumi lyonse muli fyonse ifyo aleba nafyo. Apo twasango kutila Paulo uwali umubomfi wa kwa Kristu sana sana talandilepo amashiwi nangu yanono pali uyu mulandu, bushe ici cilepilibulo kuti na bena Kristu bonse abashala tabalingile ukupele fyekumi kuli Lesa ngefyo baleka ukupele lambo lya nama kuli Yehoba? Paulo kuti atila "Lesa talanda ica musango yu ukuti cisulwe."

Twalicetekelo kutila Yesu aishile fikili-sha pa mafunde ya kwa Wishi, kabili ukutula aishile londolola bwino bwino ifishaishibikwe

ifyo Yesu acitile pali uyu mulandu wakupele icekumi. Mu malembo ayo twapelwa, Kristu talekoseshe funde nangu limo ukuti lipatiki-she abantu ukulapela icekumi kuli Lesa pakuti abantu balange ukuti baba abena Kristu bacine.

Ilyo Yesu aumine umulumbe pa mulandu wa mipepele ya muntu umu Farise noushali umu Farise, alekalipila umu Farise pa musango untu alepepelamo. Lelo Yesu talandilepo amashiwi ayakupingulo mu Farise pa fintu atetekele muli Lesa. Lelo asekele ukupepa kwa mu Farise pantu kwalangile ifyo ali uwa cilumba pantu aletontonkanyo kutila imilimo isuma intu acitile e yali nokumwafwilishako ukusangepusu-kilo kuli Yehoba Lesa.

Mu Cipingo Cipya mwaba ilembo na limbi pa lwakupele cekumi. Lyaba mu bena Hebere 7:1-10. Ukutendeka 14:20 e mwaba amashiwi ayaikatana naya, pantu yalanda pafyo Abrahamu apele ifya bupe kuli Melkisedeke. Kabili aya mashiwi yalanda pafyo bushimapepo bwa kwa Yesu bwaba ubwacila pali bushimapepo bwa bena Lebi. Tepamulandu wa cekumi yalelanda. Lelo Melkise-deke alilumbwa pakuti abe icilangililo ca pali bushimapepo buntu Yesu ali nabo. E ico, teti tupingule ifyo abena Kristu balingile ukupela kuli Lesa pantu ninshi tulebepo bufi.

YESU NE "CEKUMI"

Yesu alishibe ukutla ifunde lya pa mulandu wa cekumi lyalingile ukufikilishiwa. Pantu nao wine alesunga mafunde. Kabili aletungululo mweo wakukonka mafunde ya bwina Lebi yonse ayo na ba Farise balekonka. E calengele ukuti aba Farise bafilwe ukumupelo mulandu pa cekumi.

Amapinda yalatufunda ukuti bukangalila bwa muntu wa citetekelo mu ncende na mu mibele yonse e buleto mutende, ukucimfya no bumi pa nshita iitali. Ukukana cetekela kwena kuleta ukucula, amafya no bulanda.

Lukala Milandu alilanda kale ukutla umweo waba uwafye, nangu aba pano isonde baba na mano yakwishibe fintu ifiingi, bakwate fyuma, lelo kuli uyo uushaishiba Lesa ifi fyonse fyaba ifya fye. Kalemba wa citabo ca kwa Lukala Milandu aletusambilisha ukuba bakangalila aba citetekelo mu mitima yesu.

Ulwimbo lwa nyimbo ulwalembete kateka Solomoni lufunda ifwe bonse pa mulandu wa kuba bakangalila abatetekela mukusunga ifyupo fyesu pantu uwatupela ni Lesa. Kabili ici citabo citufunda ukutla ifyupo teti fibe ifyakosa ukwabula abaupana ukuba aba cine mukusunga ubulayo buntu balayene ilyo baupene. Bafwile bakwata icumfwano. Bafwile bakwata bukangalila bwa cine kuli Yehoba Lesa na kuli umo na umo ukulingana nomo baupanina.

BUKANGALILA UKULINGANA NEFYO ICIPINGO CAKALE
CALANDA MU BUSESEMO (Esaya ukufika kuli Malaki)

Ba kasesema ba cina Yuda balimwene fintu aba Yuda abo baletaka bafililwe ukusunga ubulayo bwa kwa Lesa. Bamwene ukuti abantu baletaka bafililwe ukumfwila Yehoba mu fintu ifingi. Balikene ukupepa nokumfwila Lesa. Lelo basalilepo ukupepo tulubi utwapangwa ku fi muti na ku maloba, na kufyela. Apo fye bali ababule citetekelo muli Lesa, aba bantu balecita ifintu ifibi ku bantu banabo.

Baleteka basha, nokupokolole fyuma fya bantu baletoka, balepepa Yehoba mu tunwa twabo lelo imitima yena yali ukutali ukufuma kuli Lesa, kabili bali ba cilalelale. Bakasesema balebasoka ukuti babwekelemo kuli Lesa pantu bali nokukandwe cabipisha nga nshi pakwikalilila mu nshila sha lubembu. Lelo tabacitile fintu babasokele. Cine cine, mu mwaka wa 722 ukufuma pa nshita ninshi Kristu talafyalwa, abena Asiria baishilesenda abana ba Israele muli bunkole. Kabili mu mwaka wa 587 ninshi Kristu talafyalwa, baishilesenda na bena Israele abashelepo nokubacito kuba abasha.

Icalengele ukuti Yehoba akande aba abena Israele nici basulile fintu alebeba ukuti bacite. Bakasesema balebapapata ukuti babwelelemo kuli Lesa, lelo balikene ukuti bacite ica musango uyu ukulingana na bukangalila muli Lesa. Pantu balikene ukucite camusango 'yu, Lesa alibakandile.

UKULEKELESHA:

Nga cakutula ulukuta lwa bantu ba kwa Lesa bakana ukuba bakangalila wa cine kuli Lesa, Yehoba tekuti abapele ipalo. Pantu ubukali bwa kwa Lesa bwisa pa bantu abakana ukumumfwila.

pali aya malembo, lelo talelomba ukuti abena Kristu balepela icekumi. Kabili akalipile aba Fariseo abaleti ukusunga amafunde ya pa mulandu wakupela icekumi, e cilangililo ica kupepa kwabo kuli Lesa (Mateo 23:23, Luka 18:12).

Ilyo aba Yuda bali mu maboko ya buteko bwa bena Roma, tabasuminishiwe ukukonka mafunde yantu Yehoba Lesa abapele nangu kupela imyeo yabo ku kubombela Lesa. Amafunde ya kwa Mose eyabapele fye inshila, nangu nsambu yakubombelamo umulimo kuli Lesa. Abengi abena Yuda basalile ukusula aya amafunde, maka maka abena musumba ngefyo ba ishibikwe. Ebali bamo aba shalefwaya ukusambilishiwa nelyo fye ukusakamana ukusanga ubulondoloshi bwa mafunde Aba Fariseo abali abantu bamo, abasambilishiwe, kabili abaposele amano mukufikilisha ukufwaya kwa mafunde ukupele cekumi elyali funde limo ilyo ba bikileko sana amano ukuli konka.

E calengelo kutila aba Fariseo bamone ukuti ukusunga fye funde lya pa kupela icekumi cabape ukupokelelwa kuli Lesa. Lelo ici, cali icilubo. Baletontonkanyo kutila uyo onse uushalekonka ili funde ali uweshamo kuli Lesa. Aya matontonkanyo eyalengelo kuti Yesu abakalipile.

Muli Mateo 23:23 na muli Luka 11:42, Yesu akalipile aba Farise pa mulandu wa waku-filwo kuti bakonke ifyo amafunde ayacindamisha yalefwaya nokukonke fyo utumafunde tunono twalebeba ukucita. Pantu aba Farise bacilile ifyo funde lyakupela icekumi pali fyonse ifyo balelobolola mu bulimi bwabo lyalelanda, kabili balifililwe ukukonke fyo ifunde lya kucite fya nkumbu, ifya bulungami ne fya citetekelo fyalelanda Yesu atile, cali ica cindama kuli onse kuti balesunge funde lya kwa Lesa. E calengele ukuti abapele umulandu pa mulandu wa lubembu lwa mu mitima yabo.

Ici cilangililo ca kwa Yesu ciletufunda

mwine wafintu fyonse ifyo balebomfya. Kabili balinokulondolola kuli Lesa pa musango untu balefisungilamo nokufibomfya. Kabili nangu cali ico onse ali nokupela kuli Lesa, icekumi cali e nshila yakupelelamo umucinshi kuli Kabumba.

ISAMBILILLO 10

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NOMUTIMA WA CITETEKELLO: UKUPELA ICEKUMI

AMALEMBO YAKUBELENGA: Mateo 23:23, Luka 18:9-14, Imilimo ya Batumwa 4:32-35, 1 Abena Korinti 16:1-2, 2 Abena Korinti 8:1-5, Abena Roma 12:8-13, Aba Hebere 7:1-10

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Mateo 10:8

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ili sambililo liletwalilila ukutusambilisha pa masambililo ya pa mulandu wakupele cekumi kuli Lesa. Lili nokutufunda pa fintu Icipingo Cipya cilanda pali uyu mulandu. Muli nokusango kuti Icipingo Cipya calikwata amafunde ayafikapo pa nshila yakumwenamo ulupiya lwakwafwilishako imilimo ya cilonganino.

"ICEKUMI" UKULINGANA NE FYALEMBWA MU CIPINGO CIPYA

Mu Cipingo Cipya mwaba fye amalembo yatu tu pa mulandu wa cekumi. Yesu alilandilepo

ISAMBILILLO 5

IFYO BAIBELE ISAMBILISHA PALI BUKANGALILA: UKUFUNDA KWA MU CIPINGO CIPYA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Luka 12:16-21, 16:12-31, Mateo 25:31-46; Imilimo ya Batumwa 2:44-45, 4:32, 34-35, 1 Abena Korinti 9:13-14, 16:1-2, Abena Roma 14:12, Aba Hebere 7:8, 1 Petro 4:10, 1 Yohane 3:16-17.

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Mateo 6:33-34

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ukufuma apo mwatendekela ukusambilila pali bukangalila, namusambilile fyo Yehoba alegele fyonse, no kucito muntu ukuti abe kangalila wa pano isonde muli fyonse.

Muli 'lisambililo, muli nokusambilila pa fintu Icipingo Cipya cifunda pa mulandu wa pali bukangalila. Amalembo ya kubelenga ayo mubelengele yali fye yamo ukufuma pali ayo ayaba mu Cipingo Cipya, ayalanda pali bukangalila. Ukufunda kwa mu Cipingo Cipya kwaba ukwacindama kuli ifwe pantu epotwakule citetekelo cesu, pamo pene ne milimo.

UKUFUNDA KWA KWA YESU PALI BUKANGALILA

Amashiwi ya ntanshi aya kwa Yesu ayalembwa, yali pali bukangalila. Atile, ".....ndi nokuba mu ng'anda ya kwa Tata" (Luka 2:49). Alishibe fintu umulimo untu Lesa amupele wali uwacindama "Aishile mukufwaya na mukupususha abaluba." Uyu, e mulimo wa kwa kangalila - ukusunga ifipe

fya kwa shikulu wakwe. Kalemba wa citabo ca ba Hebere alembele ukutula, "Moneni, naisa mukucito kufwaya kwenu, mwe Lesa" (Aba Hebere 10:7).

Mu milumbe yakwe iingi, Yesu alefunda pa mulandu wa bukangalila. Muli Luka 12:16-21, emo Yesu afundile umulumbe wa muntu umo, umukankala, lelo uwali kangalila uwatumpa pantu talebomfya bwino ifyo Yehoba amupele. Lesa alimupele 'filyo ifingi ifyo alobolwele. Lelo alifililwe ukutotela Yehoba Lesa uwamupele. Aleitotela pakuba ne filyo fya musango ngoyu untu aishilekwata. Aletontonkanyo kutila nalimo fyalifye fyakwe umuyayaya. Talefwaya nokubweshako fimo kuli Yehoba Lesa uwamupele. Afililwe nokwishibo kuti Lesa ali na maka yakumupela na fimbi pakuti alesansamuka. Awe afwile bulya bwine ubushiku nokushe fyuma fya-kwe pamo pene no mweo wakwe.

Umulumbe wa pa matalanta nao wine ufunda pa mulimo wa bukangalila (Mateo 25:14-30). Umuntu umo apele ifyuma fyakwe kubabomfi bamo, ilyo ali nokuya ku calo cakutali. Ilyo abwelele, aipwishe cila muntu ukuti amulondolwele fintu abomfeshe icuma cintu abashilile. Babili pali aba, balimulondolwele fintu babomfeshe ndalama shintu abapele. Kabili balisangilemo ne mpusho. Lelo, umuntu wa butatu ena aimbile fye icilindi umo ashikile ndalama isho ba mushilile. Shikulu wabo apele palo nokutotela kubabomfeshe cuma cakwe bwino bwino, nokukanda uwakene ukubomfye ndalama apelwe, pantu tashibomfeshe.

Ilyo Yehoba Lesa atupela ifintu ifili fyonse, afwayo kuti tukalefibomfya bwino pamo

abo bonse abali abena Kristu, ba shimapepo nangu bakashimika wa kwa Lesa mufilonganino fya lelo balingile ukutaluka ukufuma ku kupatikisha bena Kristu ukuti balekonka aya mafunde. Kabili tulingile ukwishiba ukuti mu Cipingo Cipya tamwaba ifunde lya pa mulandu wakupela icekumi. Lelo ifilangililo fyena emo fyaba ngefyo mwingabelenga mumo mumo. Ico tufwile ukwishiba, ca kutila takuli funde ilipatikisha ukupela icekumi mu Cipingo Cipya. Onse uupatikisha bena Kristu ukuti balepela icekumi ninshi taishiba fintu Baibele ifunda. Pantu icilubula umwina Kristu ukufuma kuli bu nkole bwa kukonka mafunde cikuku ca kwa Lesa.

UKULEKELESHA:

Muli ilisambililo, namusambililamo amashiwi yanono pa fyo icekumi catendeke. Namusambililo kutila abapakale balepela ifyekumi pakuti balange ifyo batemenwe tulesa twabo. Kabili namumfwa ifyo na bena Kristu nabo bene balefwaikwa ukupela ifyekumi fyabo ku cilonganino cabo. Kabili mu fyalo fimbi, ici cali lifunde. E calengelo kuti icekumi cibe nge cisendo ica'afya ukusenda ku bantu abengi.

Kabili namusambilila fintu Icipingo ca Kale cilanda pali uyu mulandu. Kuli ba Abrahamu na Yakobo, cali e nshila yakucindikilamo Yehoba nokulanga fintu bamutemenwe. Kabili mukupele fyekumi emo balemonekela ukuba abatetekele muli Lesa pamo nga Kabumba wa fintu fyonse.

Ifunde lya pakupela icekumi lyaishile ilyo Mose apokele amafunde ayekumi ukufuma kuli Lesa pa lupili lwa Sinai. Lyapelwe ku bena Israle pakuti baleibukisho kutila Lesa e

Impendwa 18:21). Ifi efyo fwe bena Kristu ba mu Cipingo Cipya tukonka pakuti tulemona ifyo twingafwilishako intungulushi shesu mu filonganino. Abena Lebi nabo bene bali nokupela icekumi pa fyekumi fintu balepelwa (Impendwa 18:26). Kabili kwaleba ifyekumi ifyalepelwa pa nshita yakusefya kwa pa bushiku bwa kucilila ubo baleibukishamo ilyo malaika wa kwa Lesa acilile pa mayanda ya bena Israele nokwingila mu mayanda ya bena Egipto umo aletele mfwa ku bana abebeli (Amalango 14:22-26). Abalepela ici cekumi nabo bene balesangwa ku kusefya panuma yakupela icekumi. Abantu babo ebalebomfya ici cekumi ico balepela pakusangwa ku kusefya ubushiku bwa kwa Lesa. Abapele impiya mukwafwilishako ifilonganino ilelo ebasansamuka pakubomfya ifisangwa mu cilonganino. Kabili panuma ya myaka itatu, balepele cekumi icalepelwa ku bapina (Amalango 14:28-29). Ubu bupe butatu ubwa kwitempele ubwa pa bushiku bwakusefya, no bupe bwa cekumi icalepelwa ku bapina, bwalefwaikwa ukufuma ku mu Yuda onse ukulingana ne funde. Lelo, kwaliko abalepela ukucishapo (Amalango 12:11).

Aba Yuda te lyonse ilyo balekonka mafunde ya pakupela icekumi. Ilingi line balelaba ukukonka mafunde ya kwa Lesa na yambi ayashele. E calengele ukuti bataluke kuli Lesa kabili babe mukukandwa ukupitila mukuponenwa 'mafya ayengi nganshi. Icakutulanga ifyo bali bampula mafunde ya pa mulandu wa kupela icekumi mashiwi antu Malaki abebele pa mulandu wakwibila Lesa ififwile ukupelwa kuli wene (Malaki 3:7-10). Nangu mu citabo ca kwa Malaki mwaba amafunde ayalingile ukukonka kuli

ngababomfi abatetekelwa, pakuti imyeo yesu ilesansamukilamo. Mu mulumbe wa kwa Yesu, aba bantu bapelwe ulupiya. Kabili bali nokushibomfya bwino bwino pamo nga bakangalila ba cine pakuti bengapelwa amapalo na yambi. Babili pali aba bantu bakonkele fintu Shikulu wabo alefwaya, lelo umo pali bene ali namatonkanyo yambi. Alekele ulupiya ukuti lumusangule umubomfi wa luku. E ico, taapokelele 'palo nangu limo pali ayo ayali nokupelwa kuli wene. Kwaba abantu bamusangoyu. Kabili kwaba nefilonganino fya musango wine uyu. Tabafwaya kubomfya ifyo Yehoba abapela. Na Yehoba nao alabatane 'palo. Ifilonganino fimo kuti filepoka ifyabupe cila mulungu ukwabulo kuti cifibomfye. Muli uyu musango, icilonganino ciba pamo ngo muntu tulandilepo kale. Impiya isho icilonganino cikwata shilingile ukubomfiwa mu milimo ya kwa Lesa. Ngatwacitefi, lyena tukapokelele palo kuli Lesa. Lelo ukufilwo kucite camusango, uyu kukaleteshamo kuli ifwe.

Ilyo Yehoba atupela amapalo mu myeo yesu pano calo, alasubilo kuti tube bakangalila abatetekelwa kabili abatetekela muli Wene, abafwile ukubomfye fyabupe fintu atupela mu nshila iisuma pakuti tulete ululumbi kuli Lesa wesu.

Umulumbe untu Yesu aumine pakufunda pa mulandu wa bukanalila wali pa mwina Samaria (Luka 10:30-37). Muli uyu mulumbe mwaba amasambililo ayengi pa mulandu wa bukanalila. Cila cisambililo calilangililwa mu cifulo ca muntu untu Yesu abikile mu mulumbe wakwe.

Abapupu bantu Kristu alelandapo tabaishi-

be kantu nangu panono pa mulandu wa kuba kangalila. Baleti, "Tufwile twapokolole fipe fya bambi pakuti fibe fyesu." Pakuba umupupu, te lyonse ilyo muntu abomfya amaka. Abantu abo Kristu asangile mwitempele abakutile ati bapupu. Bushe kuti alanda mashiwi yamo yene ku bantu ba mufilonganino fyesu shino nshiku? Nalimo kuti atila, "abantu ba mufilonganino fya lelo basenda ifyuma ifishili fyabo."

Bukangalila buntu bashimapepo ba mu bwina Lebi balebomfya bwali pakuleka ukuti "abantu bambi e bafwile ukubomba pantu ifwe natukwate milimo iingi, kabili uyu te mulimo wesu." Ukusoso 'kutila "Ine nshabombeko umulimo wakuti na wakuti mu cilonganino pantu te ncito yandi," e kukano kupyunga umulimo uo twapelwa.

Cila muntu akesalubulula kuli Yehoba pa fintu abomfya ifyo apelwa.

Elyo nomba natumone pali bukangalila bwa mwina Samaria. Amwene ukuti umuntu uo abapupu baumine ali mukukabila. E ico, umwina Samaria alimwafwilisheko ukulingana napapelele amaka yakwe. Kabili alimupeleko nefyo ali nafyo pakuti afwilisheko uwali mu busanso. Icikankala, cakutula tulingile ukwishiba ukuti uyu muntu acitile ico amaka yakwe yali nokucita. Abomfeshe umuti untu ali nao kabili nakabalwe. Icabutatu, abomfeshe ndalama shakwe pakuti alipilile uyu muntu mukusanga apakusendama ne filyo. Abomfeshe ifyo ali nafyo mu nshila ya mano. Ali kangalila umusuma uwakonkele fintu bukangalila bwine bwine bwalanda.

Yehoba alafwayo kuti ifwe tube bukangalila

line tontonkanyo kuli wene. E calengele ukuti lyonse, Yakobo alepele cekumi kuli Lesa (Ukutendeka 28:22).

Lesa epele abena Israele amafunde ayali nokubafwilishako ukuba ulukuta lwa cishinka kuli wene. Abena Israele pakubala bali abasha kuli Kateka wa mu Egipto, Farao. Pa nshita lintu Mose abafumishe mu Egipto ukubatwala ku calo cintu Lesa abalaile, aba bantu tabakwete amafunde yakubalengo kuba ulukuta ulwaikatana, nangu amafunde ayakuleto mutende mu bwikalo bwabo. Lelo Lesa alibapele amafunde yakubalengo kuba pamo nokubafwilishako ukupalama kuli wene ilyo apele amafunde ayekumi kuli Mose. Kabili alibalaila ukuti bali nokuba ulukuta lwakwe ulwaibela.

Cila muntu uwaletakwa kuli aya mafunde ali nokupela icekumi kuli Lesa. Lelo ifunde lyakupela icekumi kuli Lesa lyali na bantu ukufuma pa nshita ya kale pamo ngefyo twaumfwa ukuti Abrahamu, Yakobo na bambi abashala bali bamo abalepela Lesa icekumi. Mu mafunde ya kwa Mose, ifunde lya pa kupela icekumi lisangwa mu bwina Lebi 22:30-33. Lelo lyalebomba fye mukupela ifilimwa, ifitekwa, na fyonse ifyo abakale balekwata. Icalengele nici abena Israele bali abalimi kabili bakateka wa nama, nangu abacemi. Ilyo buteko bwa bena Israele bwapilibwike, umusango wakupelamo icekumi nao wine walipilibwike.

Mu mafunde ya kwa Mose mwali ukulunda pa cekumi ukucila pafyateyanishiwe pakubala. Kwali ifyekumi ifyalepelwa ku bena Lebi abali bashimapepo bakalamba. Kabili ifyekumi fimbi fyalepelwa kwi tempele lya kwa Lesa. (Belengeni

pakulanga ukuti Yehoba e mwine wa fintu fyonse ifyabapo. Kabili cali e cilangililo cakutila kapela wa cekumi ali kangalila wa fyuma fintu Yehoba amupele, kabili e wali no-kwisalubulula kuli Yehoba mu nshila intu abomfeshemo ifi fyuma.

Mu Cipingo ca Kale mwaba icilangililo ca ntanshi pa mulandu wakupela icekumi kuli Melkizedeke ukufuma kuli Abrahamu. Abrahamu apele icekumi pali fyonse ifyo acimfishe mu bulwi ku fyalo kuntu aile cite nkondo na balwani bakwe. Amashiwi ya pa mulandu wine uyu yaba mu Kutendeka 14:13-24. Uyu muntu Melkizedeki tumfwa ukuti ali imfumu ya Salemu. E wapele amapalo kuli Abrahamu ilyo Abrahamu abwelele ukufuma ku bulwi. Abrahamu alishibe ukuti Melkisedeke ali shimapepo wa kwa Lesa uwapulamo. Apele Melkizedeki ifya bupe (ifyekumi) pantu Melkizedeki ali umubomfi wa kwa Lesa. Lelo umwine fyuma ifyo Abrahamu abomfeshe ali ni Yehoba. Pakupela ifi fya bupe, alangile fintu Abrahamu atemenwe Lesa.

Ukupela icekumi kwalilumbulwa mu Kutendeka 28:10-22 ilyo Yakobo apele icekumi lintu aleya mukufwayo mwanakashi wakutila ope mu calo ca Padanaramu. Panuma ya lwendo ulutali ukufuma ku musumba wa Yerusalemu, Yakobo asendeme pa ncende imo apo abikile ilibwe ukuti abikepo umutwe asendame, Yehoba aishilelanda kuli wene mu ciloto. Yakobo akutile ilya ncende ati Betele. Apangile ubulayo kuli Lesa ukutila nga Lesa alimushukishe nokumusungana bwino mu lwendo lwakwe, Yakobo ali no kulapela icekumi kuli Lesa pali fyonse ifyo Yehoba alemupela. Alishibishe ukuti Lesa e wali umwine wa fyonse, kabili alelanga ili

ba cishinka abaishiba ifyakubomfya ifyo baba nafyo. Nga twabomfya bwino bwino ifyuma fintu twaba nafyo, lyena Kristu akesatila, "Wacita bwino we mubomfi wa cine, kabili uwa citetekelo, ingila mu nsansa sha mu bufumu bwa kwa Shikulu obe."

UKUFUNDA KWA KWA PAULO PA MULANDU WA BUKANGALILA

Umutumwa Paulo atetekele muli bukangalila, kabili ali kangalila wa cine panshita lintu ali ashilapokelela Kristu. Ali mu Yuda uwafikapo kabili uwalekonka 'mafunde ya kwa Mose.

Pa numa yakuba umwina Kristu, Paulo aishileipela muli bukangalila bwa cine muku-bombela Kristu Yesu. Aishile mona ukutila cali icacindamishapo ukubombesha imilimo ya kwa Lesa ukucila iya cina Yuda, ukulingana ne misango ya ba Farise. Mubena Filipi 3:8 alandile ukuti, "Awe cene ntunga fyonse ukuti kulufya, pa mulandu wa cuma icapulamo icakwishiba Kristu Yesu Shikulu." Efyo Paulo atendeke ubwina Kristu bwakubombe milimo ya kwa Yesu. Apele ifyuma fyonse kuli Yesu Kristu. Pantu aishileishiba ukuti Kristu alimufwilile. Ubu, e bukangalila bwa cishinka. Nga imwe ni mu fintu nshi mwakula bukangalila bwenu?

Paulo ali na mashiwi yakulanda pa fyo cila mwina Kristu alingile ukubomfye ndalama shintu asanga. Muli 1 Abena Korinti 16:2 atile, "Ku bwa ntanshi bwa mulungu no mulungu, bonse mupatulapo fimo nokubika, umo mwinga-

kwatila ukuti ilyo nkesa kwikaba kusangula." Ukupitila muli Paulo, Lesa aletufunde nshila iisuma iyo twingafwiliishako pakutwalo bufumu bwa kwa Lesa pa ntanshi. Natweba ilyo tufwile ukupele ca bupe cesu ica ndalama, (pa bushiku bwa ntanshi ubwa pa mulandu). Kabili nalanda ukuti abali nokupela ishi mpiya te bambi, lelo nifwe bene. Kabili natweba ukuti cila muntu apele ukulingana nefyo tukwete muli uyu mulungu. Pakulekelesha, atwebo kuti uyu e mulimo wesu, kanshi tulebike ndalama.

Muli 1 Abena Korinti 9:7-14, Paulo atile abena Kristu balingile ukulabomba umulimo wa bukangalila mukufwaye ndalama shakufolesha shimapepo nangu kashimikila wabo. Atile abashilikale tabasuminishiwa ukulaishitile filyo ilyo balebomba. Ababomfi balabomba pakuti balefolu ulupiya. E calengo kuti asose pa mulandu wakufolesha bakashimika ba mufilonganino impiya ishifuma mu fya bupe ne fye kumi pakuti bamone ifyo bengalya, ne fyakufwala, na fyonse ififwaikwa. Icilonganino icifilwa ukulipila kashimika wa ciko ninshi cilafilwo kubombo mulimo wa bukangalila bwino bwino ukulingana nomwabela ubufwayo bwa kwa Lesa. Pakufilwo kucite ca musangoyu, icilonganino ninshi cilefisa ulupiya pamo ngefyo ulya uwa mu mulumbe wa kwa Yesu acitile.

UKULEKELESHA

Muli ilisambililo, na musambililamo ukufunda kwa kwa Yesu pa mulandu wa pali bukangalila ukulingana na fintu Paulo nao alembele. Mu masambililo ya pa mulandu wa kupela ifyekumi emo muli nokumfwa ifintu ifingi pali ilisambililo. Kristu ali kangalila wa cine,

ne cilumba ca kutila aba nobulungami pantu alapela icekumi. Nelyo kube ifi fyonse, icekumi caba cimo ico onse alingile ukulacita mu cilonganino. Kabili cili nokutwalilila ukuba ica cindama ku mwina Kristu pakulanga ifyo bukangalila bwakwe bwaba, kabili cakulaa-fwilishako ukutwale milimo ya kwa Lesa pa ntanshi, muli Asosheshoni na muli Konveshoni nangu akabungwe akamona pa filonganino fyonse. Icikankala ca kutila tulebomfya ifyalembwa muli Baibele ilyo tulepela nangu tulefunda pa cekumi, ukulingana no bufwayo bwa kwa Lesa. Lelo tatufwile ukulapatikisha bantu ukuti balepela Yehoba ifya bupe.

Ukupele cekumi takwakatwalilile nga cakuti tulefunda fye kutila e nshila ya kwafwilamo aba bomfi ba kwa Lesa nangu ya kwafwilishako imilimo ya cilonganino. Lelo ngatulefunda ukulingana nomwalole Baibele, lyena tuli nokusanga ifyo icekumi cikesatwalilila, kabili abapela icekumi bali nokwishiba ukutula bapela kuli Kabumba uupele fintu fyonse kuli ifwe bonse. Icekumi caba ca kwa Lesa. E ico, umwina Kristu uupela icekumi kuli Yehoba, akasanga ukutula Lesa alemupela ifya mapalo ifingi pantu alecita fintu Yehoba afwaya. Alepela umucinshi kuli Yehoba Lesa.

Na bena Kristu bonse abapela icekumi bali nokusango kutila Yehoba akalongolwela ifya mapalo ifingi kukasuke akuba na matala yakufilongamo.

IFYO ICIPINGO CA KALE CIFUNDA PA MULANDU WA CEKUMI, NEFYO ABA PA KALE BALEPELA ICEKUMI

Pa nshita ninshi Mose talapelwa mafunde ya kwa Lesa, aba pa kale balepela icekumi

Lesi Kabumba, uwatupela sonde, nokubikapo
Yesu Kristu uwaishile tufwila pakuti tupu-
sushiwe?

Pa myaka 400 iyalembwamo ifyalecitika mu
cilonganino, tamwaba ifyalembwa pa mulandu wa-
kupela impiya ku milimo ya cilonganino.
Icilenga ukuti abatetekela balepela ifyabupe
kuli Katula wabo kutemwa kuntu baba nako mu
mitima yabo. Intungulushi shafilonganino
pali ilya nshita shalekoselesha abantu ba kwa
Lesi ukuti balepela ifyekumi kuli Lesi. Lelo
balemona icekumi ngo mulimo uo cila muntu
ali nokubombela Yehoba no mutima umo.

Ilyo ubuteko bwa bena Roma bwapangile
funde lyakutula ubwina Kristu bwali nokuba ku
muntu onse, abo bonse abaletekwa ku bena Roma
bali nokupela ifyekumi. Umuye nshiku, abengi
balemona kwati balecusha muli ici cintu.
Pakubala, aba bantu balepepa nokutwale fya
bupe ku cilonganino ico batemenwe abene, lelo
nomba balipatikishiwe ukucita fintu ubuteko
bwabebele. Pa kubala, fimo fimo tafyalesenda
icekumi, lelo ilyo buteko bwapangile funde
fyonse ifyo muntu akwete fyalesenda umutengo
wa cekumi icali nokulipilwa ku buteko. E
calengele ukuti abantu abengi bapate icilonga-
nino nokukana pela icekumi ku cilonganino cine
ici.

Ne lelo line tafyapwa. Ukupela icekumi
e mulandu umo uuleta ifikansa mu bena Kristu
ba mufilonganino ifingi. Abengi batila cila
mwina Kristu alingile ukupela icekumi kuli
Lesi. Bambi nabo balakana abati ukupela
icekumi kwafuma kwi funde lya mu Cipingo ca
Kale kabili e funde ilingatwala umuntu mukuba

alefunda pali bukangalila kabili alicetekele
muli bukangalila. Pakuba no bufwayo bwakuba
pamo nga Yesu, na Paulo nao wine ali kangalila
wa cine muli fyonse ifyo alecita. Aicitile
ngo musha kuli Yesu Kristu. E ico ali nokwi-
salondolola mu nshila alebomfeshamo ifyo
apelwe.

Nga ca kutila tuli bakangalila bene bene
abakonka amafunde ya kwa Kristu, muli fyonse
ifyo twapelwa, lyena ninshi tuli nokuba nga
Yesu mu myeo yesu. Nga bena Kristu, ici, eco
tulingile ukufwaisha ukuti efyo tusanguke.

ISAMBILILU 6

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA
WA CITETEKELU: IFYOTWAKWATA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Mateo 19:16-26, 26:6-13;
Luka 16:1-13, 15:11-24; Yohane 12:1-8;
Imilimo ya Batumwa 2:41-47

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Luka 16:10

Ishiwi lya ntanshi:

Apo nomba mwasambilila ifya pa mulandu wa
bukangalila ne milimo ya kwa kangalila fintu
ifwile ukuba, kabili namubelenga nefyo Baibele
yalanda mu Cipingo Cipya uyu wine mulandu.
Nomba katusambilile pa fintu twingabomba muli
bukangalila bwesu. Caba icawamisha ukusambili-
la pali aya mashiwi, na pa fintu Baibele ila-
nda. Lelo ukwabulo kuti tulebomfya ifyo

tusambilila ninshi tuleicushapo fye ukuposa amaka ne nshita yesu mukulasambilila.

Kuti twabomfya ifyotwakata mu milimo ya kwa Lesa, pakuti tulange ifyo bukangalila bwesu bwaba. Abantu ba kwa Lesa abengi bali-laba ukuti fyonse ifyo baba nafyo fya kwa Lesa. Paulo atile, "Pakuti fyonse fifuma kuli wene, na fyonse fyabela muli wene. Na fyonse filola kuli wene. Kuli wene kupelwe ubukata umuyayaya" (Abena Roma 11:36). Muli na fyonse fintu mwakwata pantu Lesa alimipela maka ne nshita, na mano yakuti mulefibomfya bwino bwino mukuti musange nsansa mu myeo yenu. Fwebena Kristu tulefwaikwo kubomfya fyonse ifyo twaba nafyo bwino bwino pakuti tulange ifyo bukangalila bwesu bwaba.

UKUBOMFYA BUKANGALILA BWESU MULI FYONSE IFYO YEHOBABA ATUPELE

Mwibala lya Edeni emo Yehoba abalilepo ukupelo muntu (Adamu) amaka yakuteke filengwa fyonse ifya pano isonde. Lelo taasangwilwe ukuti abe umwine we bala. Pantu Yehoba Lesa e wali umwine. Umuntu nse apelwe amaka ya kuteke finama, ubunonshi ubwaba ngo mukuba, silvere na Golde ne fyamena pa mushili untu twikalapo. Yehoba abikile umuntu mwibala lya Edeni ukuti abe kangalila wa fyonse. Ali nokukonka ifyo Yehoba ateyenye, mukusunge fya pano isonde.

E ico, umwina Kristu uubomfya ifyo Yehoba amupele ninshi alelanga fintu aba kangalila uwa cine kuli fyonse ifyo Shikulu wakwe amupele ukufuma pa ntendekelo. Ukukana

lila. Namusambilila ukutula bukangalila kubo-mfye fintu ifyo mwingakwata ukuti mwafwilishe-ko mukutwale bufumu bwa kwa Lesa ku ntanshi.

Muli ilisambililo na masambililo na yambi muli nokwisa sambilila pa mulandu wakupela icekumi. Muli nokusambilila pafyo icekumi catendeke mu Cipingo ca Kale ne nshila balepelelamo icekumi.

IFYALEMBWA PAMULANDU WAKUPELA ICEKUMI

Abena Yuda tebali abakubalilapo ukupela icekumi kuli Lesa pakuti bakanke ifyo imipepele yabo yalefwaya. Twalishininkisha ukulingana nefyo baimba abasambilila ukufuma panshi, ukutula abena Asuria na bena Egipto balepela ifyekumi pa myaka 3800 ninshi Kristu talafyalwa. Abena Kaldi na bena Babele nabo bene balepela ifyekumi kuli tu lesa twabo pa myaka 2100 ninshi Yesu takafyalwa. Imfumu Shira iya calo ca Persia yabikile bakapaso pa mwinshi we linga lya musumba ukuti balepoka ifyekumi ku bena musumba ifyalepelwa kuli lesa wabo Yupita. Abena musumba wa Kartegi (Carthage) balepela ifyekumi pa muna ya bu nonshi bonse buntu baleba nabo, kuli ka lesa kabo. Nabena Roma nabo bene balepela icekumi kuli tulesa twabo pa numa ya kucimfya abo balelwa nabo mu nkondo.

Abantu ba pa kale baletontonkanyo kutula balingile ukupele fya bupe kuli tulesa twabo pantu balemona kwati etwalebapelo bumi na fyonse ifyo balekabila. Balepela ifyekumi kuli tulesa twabo pakuti balange ukutotela.

Icishinka muli aya masambililo ca kutula, nga ca kuti aba bantu bali ne mitima yakupela ifyekumi kuli tulesa twabo muli fyonse ifyo balekwata, nga kanshi cinshi fwe bena Kristu ba lelo teti tulepelela ifyekumi kuli

abali mukukabila.

UKULEKELESHA:

Umwina Kristu tapela ifya bupe pantu fye afwaya ukwafwilishako icilonganino cakwe. Lelo ubupe bwakwe bukafwilishako icilonganino ca kwe pamo pene ne milimo iyateyanishiwa mukukoselesha abalolekesha pa cilonganino cine ci. Icilenga ukuti umwina Kristu alepe-la ifya bupe kutemwa kuntu akwata muli Shikulu wakwe. E nshila intu alangilamo ukuti alitemwa Lesa. Uwatemwa Kristu panono, akapela ubupe ubunono, ukufuma pafyo aba nafyo.

ISAMBILILO 9

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA WA CITETEKELO: UKUPELA ICEKUMI KULI LESA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Ukutendeka 14:18-20,
28:22, Ubwina Lebi 27:30-33, Impendwa
18:21-24, Amalango 14:22-29,
26:12-15, Nehemia 10:38-39, 2 Imila-
ndu 31:11-12, Malaki 3:7-10

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Ukutendeka 28:22

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ilyo abantu bomfwa ishiwi lya "bukangalila mu cilonganino, ilingi line batontonkanya pa kupela icekumi. Lelo mu malembo ya mumasambililo yantu mubelengele, namumfwa ukutula bukangalila bwacila palici. Ukupela icekumi nangu ulupiya ku cilonganino caba cimo pa fintu ififwile ukucitwa muli bukanga-

citefi, lubembu ulushilingile kucitwa kuli uyo onse uwatemwa Lesa.

BUKANGALILA BWA FYOTWABA NAFYO EKUPILIBULO KUTI UKUFIBOMFYA UKULINGANA NO BUFWAYO BWA KWA LESA

Ubulwani ubwaba mukukwate fyuma bwakutula, pa nshita imo ifi fyuma efisanguka tu lesa tunono uto tupepako mu mitima yesu. Ukucitefi, e kutobe funde lya ntanshi. Ukufuma 20:2-3 kwatila, "Nine Yehoba Lesa obe uwakufumishe mu calo ca Egupti, mu ng'anda ya busha Wilaba na milungu imbi pa cinso candi." Uubika icitete-kele cakwe mu fyuma fintu aba nafyo ninshi alanga ukuti tekangalila wa cishinka kuli Yehoba. Ifilengwa fya kwa Lesa fyaba ifya mushilo, lelo Yehoba taficitilo 'kuba ifyashila pakuti umuntu eflyo alepepa, iyoo.

Kangalila wa cishinka ali nokwishiba ukuti Yehoba Lesa e mwine wa fintu ifyaba pano isonde. Umwina Kristu ali nokwishiba ukutula Lesa alefwayo kuti apele fyonse ifyo tumona pano isonde kuli ifwe ukuti fikaletusansamusha mu bumi bwesu, tekufibomfya bubi bubi. Kabili eflyo tulingile ukulabomfya pakuti tutwale ifya bufumu bwa kwa Lesa pa ntanshi.

Lelo abena Kristu na bonse abashaishiba Lesa bamona ifyuma fintu Yehoba abapela mu misango iingi. Bafimona ukuti fyaba ifyuma ifingabapela amaka no bumi pano isonde. Lelo kangalila wa cine alafibomfya mu nshila iisuma iyo Yehoba ateyanya, iyakutwale fyabufu-mu bwakwe pa ntanshi.

IFYO BUKANGALILA BWA CINE BUMONEKA KU BENA KRISTU ABAIPELA

Umwina Kristu pakuti abe kangalila wa cine alingile ukubomfya ifipe ifyo aba nafyo mukwafwilishako abo bonse abashaba nowakubafwilishako. Alaba uwailuka mu fintu ifyo aba mu ng'anda yakwe bakabila. Bukangalila bwakwe bumwenekela mukubomfya kwafipe fintu akwata pakuti afwilisheko abali mukukabila.

Kalemba wa Amalumbo 37:21 atilè, "lelo uwalungama acita no luse, kabili alapela." Ukusakamana bapina e kulanga fintu watetekela muli Yesu. Na Yesu e fyo asubila ukuti tube. E calengelo kuti asose amashiwi ya kutila, "apo ponse mwacitile umo wa muli aba ba munyine abacepesha, mwacitile ine" (Mateo 25:40). Yesu alilandile ukuti ilyo icuma ca muntu cafulilako, na o wine alingile ukwafwilishako abantu abengi. Luka 12:48 atila, "Umuntu onse uwapelwe fingi, bakafwayako ifingi, no wabikilweko ifingi bakafwayako ifyacilamo."

Kabili kangalila umwina Kristu alalanga bukangalila bwa cine ukupitila mukubomfya ifyo akwata mukutwala ifya bufumu bwa kwa Lesa pa ntanshi. Icipingo Cipya cilanga ukutula ubutumikishi bwa cilonganino busanga amaka yakubombe milimo ya kwa Lesa muli bukangalila bwa bena Kristu bacine. Kwaba amalembo na yambi ayalanda pali uyu mulandu. Naya malembo niaya: Mateo 10:11-15, Impendwa 18:24, 26-28, Imilimo ya Batumwa 15:3, Abena Roma 15:24, 1 Abena Korinti 9:4-18, Tito 3:13.

UKULEKELESHA:

Umwina Kristu alalanga fintu umutima wakwe waba ukupitila mu fintu abomfya ifyuma

ILYO UMWINA KRISTU AIPELA KULI LESA ALALETA ULULUMBI KULI LESA WAKWE.

Natulanda kale ukutula ukupela ifya bupe ecilangililo ca mwina Kristu pa fintu atemwa Lesa wakwe. Pantu uwapokelela ukutemwa alafwaishe nshila ya kubweleseshamo ifya bupe ku wa mupele ukutemwa pakuti alange ukutasha. Lelo uufwayo kuti afishilishiwe ifyo amafunde yafwaya ena akafilwa. Abengi bafwayo ukuti bengapelwa mafunde yakuti balekonka ilyo balepela ifya bupe pakutonto-nkanya pa lwa kuilumba mukusosa ukuti "Ine ndakonka ifyo amafunde ya kwa Lesa yalanda." Lelo ukucite ca musangoyu e kufilwo kukonka mafunde ya kwa Lesa pa mulandu wa kutemwa. kabili e kulenga ukuti umuntu aphilwe ukuleta malumbo kuli Lesa.

Ukupela kwa bupe bwa mwina Kristu kula-cindika Yehoba pantu kwaba ukupela ifya bupe kuli Lesa. Umwina Kristu uupela ubupe kuli Lesa aba uwatemwa Lesa, elyo kabili alange fintu atemwa Yehoba ukupitila mu kupela ifya bupe. E ico, Yehoba pamo pene no muntu uupela ifya bupe, kuti basansamukila ca pamo, muli bukangalila bwa mwina Kristu. Ukupela ifya bupe kuli Yehoba Lesa, e nshila imo iileta umucinshi kuli Shikulu Lesa.

Uupelo bupe alingile ukwishibo kutila eukasekelamo pantu ifi ifyabupe limbi kuti fyaisa mwafwilishako mwine ku ntanshi. Icilangililo caba mu fya bupe ifyo abena Kristu ba ku musumba wa Korinti bapele pakwafwilishako Paulo. E ico, muli 2 Abena Korinti 9:13, Paulo atile ubu bupe bwali nokuleta umucinshi kuli Lesa, bwali nokukoselesha abena Kristu abalepela ifya bupe kabili bwali nokwafwa

alangile fintu atemenwe Kristu.

Umwina Kristu nao wine alalanga ifyo atemwa Kristu ukupitila mu fya bupe ifyo apela kuli Shikulu wakwe. Ukutemwa ukwaba pakati ka kwa Kristu no muntu, e kulengo kuti umuntu alepele fya bupe kuli Yesu Kristu, Shikulu wakwe.

Kabili ica bupe, ico muntu apela kuli Kristu e cilanga ifyo ubucetekelo bwakwe bwaba muli Shikulu Yesu. Lelo teti nsose ukuti abapele fya bupe ifikulu ebatemwisha Kristu. Nangu ukutula abapela ubupe bunono ebashaba na bucetekelo bukalamba muli Yesu. Pantu umuntu kuti alepela Kristu ifya bupe ifingi ilyo aba nokutemwa ukunono pali wene. Bambi nabo kuti bapelo bupe bunono ilyo baba nobucetekelo bunono muli Kristu. Lelo amaka ya kwa Kristu mu mweo wa muntu e ya mutungulu la mu fya bupe bwakwe. Limo limo, ubupe bunono bulalanga ifyo muntu aba ne citetekelo icikalamba muli Yesu mu mutima wakwe. Muli Marko 12:41-43 mwabamo icilangililo ca kwa mukamfwilwa uwapele ikobili nangu 1 ngwee kuli Lesa pa kuti alange ifyo ali ne citetekelo icikulu muli Lesa wakwe. Umwina Kristu alingile ukuba uwaipela kuli Kristu, tekweifunde.

Ubupe bwa mwina Kristu bufuma mwisenge iliyaba pakati ka kwa Yesu noyu wine umuntu. Pakulondolola bwino bwino aya mashiwi, Paulo aleti, "Muli Kristu. Alelondolola pa kwikata na ukwaba pakati ka mwina Kristu na Shikulu Yesu. Aleti, umwina Kristu pakuba mwi senge na Kristu, atala apelo mweo wakwe onse kuli Kristu. Kabili ukucitefi kwafuma kuli Lesa. M wi senge lyonse ilyo umwina Kristu engakwata pali wene na ku bantu banankwe, akalako nka fintu Yesu afwaya.

fyakwe. Uubomfye fyuma fyakwe mukuleta ululumbi kwi shina lyakwe eulanga ukuti ifyuma fyaba na maka yakumuteka, lelo ena aba ngo musha wa fyuma. E ico umuntu wamusangoyu nalimo te mwina Kristu, pantu "umuntu teti abe uwatemwa Lesa kabili uwatemwe fyuna." Pantu umwina Kristu wa cine alabomfye fyuma fyakwe mukuleto lulumbi kuli Lesa ukupitila mukwafwili shako ababiye. Umwina Kristu uwaba kangalila wa cine aba fye umubomfi wa kusunge fipe fya kwa Lesa. Yehoba e mwine wa fintu fyonse. E ico, pakulanga bukangalila bwa cine, umwina Kristu alingile ukubomfye fintu Lesa amupela mu nshila ya mushilo.

ISAMBILILLO 7

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA WA CITETEKELLO: IMBILA NSUMA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Mateo 28:19-20; Yohane 20:21, 1 Abena Korinti 15:1-4; Tito 2:11-15

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Marko 16:15

Ishiwi Lya Ntanshi:

Natusambililo kuti kangalila e umo uwapelwo mulimo wakusunge fyuma fya kwa Shikulu wakwe. Lelo temwine wa fyuma. Umulimo wakwe wakumono kutila amafunde ya kwa Shikulu wakwe yalekonkwa. Kabili alingile ukubomfye fyuma fintu apelwa ukulingana nefyo Shikulu wakwe amwebele.

Abena Kristu baba bakangalila ba kwa Lesa. Alibapele fintu ifingi. Umwina Kristu onse alingile ukubomfye fyo Yehoba amupela mukukonka mafunde yantu Lesa amupela. Na limo icuma ici-kalamba ico Yehoba apelo mwina Kristu li Landwe Lisuma. Ilandwe Lisuma lyaba ilyacindama pantu e nshila iyo abengi bapusukilamo ukufuma kuli Satana (Abena Roma 1:16).

Lesa alafwaya abena Kristu ukuti baleshi-mikilako abashatetekela pa kuti bese kuli Kristu mukupusushiwa. E ico, abena Kristu bonse bakesa londolola ngabafilwo kuleta bengi kuli Kristu mukupusushiwa nokuti bakafyalwe cipya cipya mu bufumu bwa kwa Lesa.

ICO MWABELA BAKANGALILA BE LANDWE LISUMA ABENA KRISTU

Mu nshiku sha kwa Yesu, icuma ico muntu alingile ukuba naco cali kuteke mpanga. Impanga e yali inama iyacindamisha pa fitekwa fyonse ifyo aleteka ifili nge mbushi, inkoko nangu bakabalwe. Na Yesu pakufunda alebomfya impanga pamo nge cilangililo ca fyo muntu alingilo kuba kuli Lesa. Afundile pa mulumbe wa mpanga iyalubile ukufuma pa shibiye. Elyo mucemi aimine nokuya mu mpanga alefwaya fwaya kuntu yaile. Ailefwaya fwaya mu mikolo na mu mpili mpaka ayaisanga epakubwelelamo. Ilyo afikile ku ng'anda, kwaileba ukusansamuka ukukalamba kuli wene na bakacema banankwe pakumone mpanga iyalubile naibwela (Luka 15:3-7). Yesu abomfeshe uyu mulumbe ukuti alange ifyo asakamene aba pano isonde. Kabili aba nokufwaisho kuti akapusushe bonse abaluba nokubaleta ku cinso ca kwa Lesa.

no kupema, na fyonse." Ukupela e nshila ya kwa Lesa. Ukupela ifya bupe kufibumbwa fyonse e kulete nsansa ishingi kuli Yehoba. Yehoba aba na maka yakutupele fyabupe ifyo tushingeshiba fintu fyaba.

Ubupe ubwacila pa fya bupe fyonse bwaba mu cabupe ico Lesa apele ku ba pano isonde - Umwana wakwe, Yesu Kristu. Yohane 3:16 atila, "Pantu Lesa atemenwe aba pano isonde, ukutemwa kwakuti apele Umwana wakwe uwafyalwa eka..." Alitulanga ifyo twaba nokukabilwa ukwapulamo. Kabili alitulanga ifyo nomba isubilo lyesu lifwile ukuba pa mulandu we pusukilo lyesu ukufuma ku maka ya lubembu. Muli fyonse ifyo twamona pa fyacitike pa capindama, ica cindamishapo cakutila, pa capindama epo Yehoba aipele umwine kuli ifwe bonse.

YEHOB A E KAFUNDISHA WESU UWAPULAMO PA MULANDU WA KUPELA IFYA BUPE

Lesa alitupela ukutemwa kwakwe. Alitulanga ifyo atutemwa ukupitila muli Yesu Kristu Mwano. Ilyo tulesambilila pa fyo atutemwa ukupitila muli Yesu Kristu tufwile ukupela ukutemwa kwesu kuli Lesa nefwe bene. Twalisambilila ifyo tulingile ukupela ubutemwe bwesu kuli Lesa pantu Yehoba e wabalilepo ukutulanga. Ubutemwe bwa kwa Lesa buntu atupela bwaba fye icabupe. E calenga ukuti naifwe bene tulingile ukulapela ukutemwa kuba nensu ukwabula amalipilo.

Kuti twamulanga ifyo twamutemwa ukupitila mu fya bupe ifyo twingapela kuli wene. Ifyo muntu apela kuli Lesa, e filenga ukuti tumone ifyo atetekela muli wene. Ulya mwanakashi uwaileitila mafuta aya mutengo wa pa mulu

UKUPELA IFYABUPE E FUNDE LINTU YEHOBHA APELA
KU FIBUMBWA FYONSE

Nga cakutula mwalolekesha pa calo cintu Yehova amipela, muli nokumono kutila, caba icalo ca bupe. Akasuba kalatupelo lubuto, umushili eutupele filyo ifya misango iingi, ulatupele miti iyo tukulilako amayanda, tufu-myako inkuni, kabili eutupele fintu ifyabuno-nshi ifingi ifyo tusekelamo. Ifyo Yehova abika pano isonde fyaba ifishaifulila nganshi. E ico, ifibumbwa ngafyakana ukuipela kuli Yehova ninshi fikafwa.

Pakusambilila pali uyu mulandu, Yesu atile, "Pantu uufwayo kupususho mweo wakwe akaulufyo, no yo ukalufyo mweo wakwe pa mulandu wa ine ne mbila nsuma akaupususha" (Marko 8:35). Aleti ubumi bwa mweo bwakulwa pa kupela. Pali ci, kuti twatila ubumi bulafika pa kusansamuka kwa cine ukupitila mukupelo bupe kuli Lesa.

Mu calo ca Israele mwaba bamba umo uusha-ba no mumana wakusenda menshi ukufumya muli ici cine cibamba. Ishina lya uyu bamba ni Dead Sea - nangu "bamba uwafwa." E calenga ukuti amenshi ya muli bamba wine uyu yabe aya mucele nganshi. Teti kube cibumbwa nelyo cimo icingapusuka panuma yakunwa aya menshi. Ukushaba ukupela takusangwa ubumi. Ifibumbwa fyaba no bumi pantu fyaba ifipela kuli onse.

Ifibumbwa filapeleshanya pantu na Kabumba wafiko, Yehova Lesa, aba kapela wa fyonse kuli bonse. E ico, Lesa amwenekela mufyo ifibumbwa fyonse fipelana, pantu Yehova e mupe wacila pali fyonse. Imilimo ya Batumwa 17:25 yatila, "E upela bonse umweo,

Ilandwe Lisuma e cuma icacila pali fyonse ku mwina Kristu pantu e mweo wa muyayaya wine. Ukwabulo kumfwe mbila ya kwa Kristu, aba pano isonde teti bapusushiwe. Lesa acita umwina Kristu ukuba kangalila we Landwe Lisuma. No mwina Kristu wine aba no mulimo wa kushimikile Landwe Lisuma kuli abo abaluba ukulingana nefyo Yehova amulanga.

Apo abantu baba ababembu, cila mwina Kristu aba kangalila wa Mbila Nsuma ya kwa Katula wakwe. Abantu bonse bafyalwa abalube-mbu. Dabidi atile, "Moneni, mu mampulu emo napapilwe, na mulubembu emo mayo anjimitile" (Amalumbo 51:5). Lesa nao asosele ukutula, "Pantu bonse nababumbuka, kabili bapelebela ku bukata bwa kwa Lesa" (Abena Roma 3:23). Kabili mu bena Roma 6:23 emo asoso kuti, "Pantu icilambu ca lubembu nimfwa." Ulubembu lwaba mu mibele ya mupashi wa muntu. Pakuba no mutima uwatemwo lubembu, umuntu alatungulu-lwa mukucito lubembu. Ifyo muntu acita ku mu-biye fyaba nifyo ififuma mukati ka mutima wakwe. Pantu teti acite ifishili mu mutima wakwe.

Apo fye umuntu aba no lubembu mu mutima wakwe, aba uwataluka kuli Lesa. Lesa teti asuminishe ifibi ukuti fibe pa cinso cakwe. Apo mutima wa muntu waba e ng'anda ya lubembu, Lesa teti asuminishe ukumono muntu mupepi nankwe. Nga cakuti umuntu ali nokwisa ku cinso ca kwa Lesa no lubembu ulushaletelwe kuli Yehova ukwabulo kuti lwelelwe, umuntu kuti afwa apo pene. Lesa aba uwashila. Eco engonawila uwalubembu.

Umuntu wa lubembu mu mutima wakwe aba

uwafwa ku mupashi. Ilyo abantu baya ku cililo ku kulosha, baya kukuloshe citumbi icifwile. Ukulingana nefyalembwa mu kusokolola, umupashi wa muntu umubembu uleshiba ukuti uli nokonaulwa kuli Lesa pamo na Satana na banjeli bakwe (Ukusokolola 20:10-15). E calengo kuti Lesa acite abena Kristu ukuba bakangalila be Landwe Lisuma ukuti baleshimikilako abashasumina muli Kristu, nokubapususha ukufuma ku mfwa ya muyayaya. Ukwabule Mbila Nsuma, abantu bonse ngabali nokuposwa mu cilindi ca mulilo. Lelo apo abena Kristu bashimike fya mweo wa muyayaya muli Kristu, abantu bamo bamo abashilasumina balinokusange pusukilo nokubwela kuli Katula wabo. Pantu Yesu eukabapelo mupashi uushifwa. Abena Kristu ngabakafilwe ukushimike Landwe Lisuma kubashasumina ninshi ebakalengo kutila bacibusa wabo, ulupwa lwabo na bonse aba pano isonde bakonaike.

Pamo ngo mwina Kristu, imwe mulingile ukuba kangalila we Landwe Lisuma pantu mwali-shiba ukwaba ipususkilo lya bonse abaluba ukufuma kuli Kristu. Pantu baba abafwa kabili abashingesa ukuli ipusukilo. Lelo imwe mwaba no mweo ku mupashi, kabili mwalishiba noko mwingasanga ipusukilo. Abengalango muntu ifyo engapusuka ni abo abapusushiwa kale. Lesa alimipela kale ici cuma. Mulingile ukupelako bambi abashakwata ipusukilo. Yesu aebele abasambi bakwe ukutula, "Mwapokele ubupe, peleni ubupe" (Mateo 10:8). Apele ilifunde ku basambi bakwe ilyo abatumine ukuyashimike Mbila Nsuma. Na lelo line alelanda ili line funde kuli ifwe. Tufwile twashimike cebo ca kwa Lesa ku bashasumina.

citetekelo, cinshi teti muyebelele membu kuli Yehoba Lesa nokulomba ukuti amicite kangalila wakwe uwatetekela?

ISAMBILILO 8

UMO BUKANGALILA BULINGILE UKUBOMFIWA NO MUTIMA WA CITETEKELo: UKUPELA UBUPE KULI LESa.

AMALEMBO YAKUBELENGA: Mateo 10:8, Marko 8 :35
Luka 12:48, 15:11-32; Yohane 3:16;
Imilimo ya Batumwa 20:35; 2 Abena
Korinti 9:6, 8-11

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: Luka 15:11

ISHIWI LYA NTANSHI:

Ukupelo bupe kuli Lesa e cipande cimo icacindamisha pali fyonse ifyo mwina Kristu acita. Lesa wesu, ni Lesa wa bupe, "Apele Umwana wakwe..." Ukupusushiwa kwesu kwalola mukutula tufwile ukuba abakupele fyabupe kuli Lesa. Apo mwina Kristu aba uulingile ukupele fyabupe kuli Lesa, e cilangililo ca kutila alipusushiwa. Ilyo abena Kristu bapela kuli Lesa, balanga ifyo batemwa Lesa. Kuti natila, ukupela takwaba fye kukwafwilishako icilonganino. Muli ilisambililo tuli nokusambilile fintu ifingi pali uyu mulandu. Muli nokusambililo kutila ukupela ifyabupe kuli Lesa, e funde lintu Yehoba apela ku fibumbwa fyakwe, kabili nokutula Yehoba umwine e kafundisha wesu pa mulandu wa kupela, nokutula ukuba abaipela kuli Lesa ekuleta umucinshi kuli Lesa.

Na bantu ba kwa Yehoba ilelo mufilongani-
no, kuti baikatana ca pamo mukutuma abakushi-
mik i le cebo ca kwa Kristu. Te filonganino
fya bena Amerika fyeka ifilingile ukubomba
uyu mulimo. Lelo ne fyalo ifilekulilako nomba
line filingile ukulabomba uyu wine umulimo.
Bakashimika we Landwe lya kwa Lesa ukufuma ku
calo ca Amerika, tabasuminishiwa ukwingila
mu fyalo fimbi. Ifilonganino pakutuma abaku-
shimike Mbila Nsuma filingile fyaikatanina ca
pamo. Pa ntu ukwikatana e kulenga ukuti
ifilonganino fya bena America fitume ababo-
mfi ba kwa Lesa abengi mu fyalo fimbi. Ukufi-
lwo kwafwilishako ukutuma abakushimikile
Mbila Nsuma mu fyalo fimbi, e kulenga ukuti
tutile abena Kristu tababa bakangalila ba
cishinka ku cebo ca kwa Katula wabo. Apo
abena Kristu bafilwa ukutuma abena Lesa
abakushimike Mbila ya kwa Kristu mu fyalo
fimbi, ninshi abantu ba kwa Satana bakaba
abaikatana mukutuma ababomfi babo mukufulu-
nganye mitima ya abo abali nokupokelele
cebo ca kwa Lesa pakuti bekapusuka.

UKULEKELESHA:

Lesa apela icebo ca kwa Kristu ku bantu
bakwe. Abapela ici cuma ukuti nabo bene,
bakapele ukwabulo kulipilisha, kuli abo bonse
abashilapokelela Kristu. Umwina Kristu uuli
kangalila wa cine alakanyako ifyo akwata na
bantu abashakwata. Lelo uuli umuntu wa bula
icitetekelo ena tacita ica musango yu. Alakano
kukonka mafunde ya kwa Lesa. Ali nokwisapingu-
lwa pafyo bukangalila bwakwe kuli Lesa.

Bushe imwe mwaba bakangalila ba musango
shani ku cebo ca kwa Lesa? Na limo mwaba abate-
tekela nangu iyo? Nga cakutila mwaba ababule

UKO MULINGILE UKUYA NE MBILA NSUMA PAMO NGA BAKANGALILA ABENA KRISTU

Ukulingana nefyo twaumfwa pa mashiwi yantu
tubelengele kale, ndemono kuti namumfwa ifyo
umulimo wenu waba pamo nga bena Kristu. Nomba
tulingile ukwishiba kuntu umwina Kristu
alingile ukutwale Landwe Lisuma ilya kwa
Katula. Icebo ca kwa Lesa e citupela ifyate-
yanishiwa ukucita ilyo tuleya kukushimikilako
abashasumina muli Kristu.

Mu Milimo ya Batumwa 1:8 Yesu atile,
"Kabili mukabe nte shandi mu Yerusalemu."
Pali ilya nshita, Yesu alelanda kubasambi
bakwe ilyo fye ali nokuya kuli Wishi ku mulu.
Alibebelo kuti batendeke ukushimikile cebo
cakwe mu cifulo muntu bali. Lelo bali nokulo-
lelo kuti Mupashi wa Mushilo akese bapela
amaka yakushimika bwino bwino. Ilyo Mupashi
wa Mushilo aishile, alibapele aya maka. Na
nomba line alepela maka ya kushimike Mbila
Nsuma kuli abo abashasumina muli Kristu.

Kristu alefwayo kuti abantu bakwe balepelo
bunte apo ponse apobekala. Abantu bakwe bamo
bamo bekala mu mishi Umulimo bapelwa wakushi-
mike Landwe lya kwa Katula kuli abo bonse aba-
shaishiba Kristu, abo bekala nabo mu mishi.
Bambi nabo bekala mu misumba nangu mukalale.
Nabo bene balingile ukulashimikila uko bekala.
Uko konse ukwaba abantu ba kwa Lesa, e "Yerusa-
lemu" wabo umo Kristu abebele ukuba inte shakwe
E cifulo cintu balingile ukulanga abashateteke-
la ifyo bena batetekela Kristu.

Ukupelo bunte bwa kwa Kristu ku bashitete-

kela e wali umulimo uukalamba ku basambi ba kwa Yesu aba mu nshita ya mu Cipingo Cipya (belengeni Imilimo ya Batumwa 2:40-47). Balecitefi mukulango kutemwa kuntu Kristu abalangile pakubapelo mweo wa muyayaya. Apo abena Kristu bapelwa Ilandwe Lisuma, nabo bene balingile ukupela ku ba pamo isonde bonse.

Kabili Yesu aebele abasambi bakwe ukuti baye mu nshila ishinono ne shikalamba mukushimikile cebo ca kwa Lesa (Mateo 22:1-10). Muli aba ba beshi, Kristu alekomaila pakutwale Mbila Nsuma kuli abo ababa mupepi ku bena Kristu. Aleti abena Kristu balingile ukuya ukwikala abashili abena Kristu. Mu nshiku sha kwa Yesu, na pa myaka imyanda ibili iya-konkelepo, takwali ing'anda shamapepo isho abena Kristu bali nokuyako mukupepa kuli Lesa. Lelo baleya ku kushimike Mbila Nsuma ku bena fyalo ukuti bakapusushiwe. Ilelo abena Kristu baba na mayanda ya mapepo umo nabashasumina Kristu besa mukuti bengomfwa icebo ca kwa Lesa, icepusukilo. Abantu teti bese ku kupepa pantu tababa nokutemwa Lesa, tabatemwe shiwi lyakwe, kabili tabatemwa nabo bonse abamutetekela. Kuti batemwo kwisa ku ng'anda ya mapepo nga cakutula kuliko abengabapelo bunte bwa kwa Yesu.

Ici cilepilibulo kutila bantu ba kwa Lesa balingile ukufika mu ncende na mu mayanda umusangwa abashilasumina Kristu nokubashimikilako Imbila Nsuma. Abekala mukalale balingile ukutandalila bena kalale mu misebo iili yonse. Abekala mu mishi nabo bene balingile ukucita fimo fine. Umwina Kristu uwatetekela ali nokulaenda mu misebo iingi

ukulashimike Mbila ya kwa Kristu kuli abo abaluba nokubalanga fintu Kristu abatemwa.

Yesu alesakamana bonse abali abena mupalamano. Alefwayo kuti nabo bene bakomfwe ifyakutemwa kwa kwa Yesu pali bena. E calengele ukuti abapele funde lya kubile mbila yakwe mu fyalo fyonse. Umulimo wa mwina Kristu waba uukalamba kabili waba uwingamulenga ukuti ese akumane na bantu abo ashaletontonkanya ukuti akaba nabo. Muli Imilimo ya Batumwa 1:8 Yesu atile, "Lelo mukapokelela amaka ilyo ukeso Mupashi wa Mushilo pali imwe, kabili mukabe nte shandi mu Yerusalemu, na monse mu Yudea na Samaria, nokufika ku mpela ya pano nse." Abena Kristu balingile ukutwale Landwe Lisuma ukwapele sonde lyonse.

Ababa nobutetekelo bunono nokutemwa bakatila, "Teti tuye mu ncende isha mufyalo fimbi ishaba pano isonde mukushimikile Mbila Nsuma." Lelo Mupashi wa Mushilo eukasala abali nokuyashimikile Mbila ya kwa kristu mu fyalo fyonse, nga filya cali pa nshita ya pa kale. Mulingile ukwishiba ukutula te bonse abali mu cilonganino ca Antioke abaile ku fyalo fimbi mukushimike Mbila Nsuma. Lelo baleafwilishako Paulo na Barnaba mu milimo ya butumikishi. Mupashi wa Mushilo e walekuta abo bonse abali na maka ya kuya. Abena Kristu balebafwilishako fye. Cali pamo nge cumfwano icala pa kati ka bena Kristu na Yehoba pa kutuma abakushimikile Mbila Nsuma. Abena Kristu abengi balepeela ifyo bakwete pakwafwa abatumwa. E calengelo kutila bantu abengi abo bashaishibe bomfwe cebo ca kwa Kristu nokumupokelela. Na Lesa apele ama palo kuli abo bonse abalepele fyabupe pakuti imilimo yakwe itwalilile.